

מגזין הבולאים בישראל

שול

גליון מס' 77 • סיון תשס"ט • יוני 2009 • המחיר: 30 ש"ח

מלח הארץ

המקום הנמוך ביותר בעולם
THE LOWEST PLACE ON EARTH
المكان الأكثر انخفاضاً في العالم

ישראל
Israel
מעיינות חופא
ים המלח
Dead Sea
Hot Springs

ישראל
Israel
מעיינות חופא
ים המלח
Dead Sea
Hot Springs

ספר חדש

ספר חדש

בהוצאת התאחדות בולאי ישראל

עם השלמת המחקר של האגודה לתולדות הדואר של ארץ ישראל,
ולאחר ציפייה ארוכה, הופיע כרך שלישי בסדרת הספרים שיזמה האגודה:

"The Postal History of the Transition Period in Israel, 1948"

Vol II: The Emergency, Local, and
Private Postal Services

Part 2

Nahariya, Rishon Le Zion, The Negev Settlements, Sodom,
Gush Etzion, Ben Shemen, Haifa "Messengers" and
Tiberias, Affula & Nahalal "Emergency Mail"

הספר דן בתולדות הדואר של אותם היישובים אשר לא היה להם שרות
דואר סדיר בתקופת מלחמת העצמאות, דוגמת נהריה, ראשון לציון,
יישובי גוש-עציון ועוד.

החלק הראשון, זה שדן בדואר ירושלים וצפת, יצא לאור לפני כ-5 שנים.
ספר נוסף בסדרה, "Israel Foreign Postal Links", יצא לאור בשנת 1991.
מתוכננים שני ספרים נוספים, שיוכנו ע"י "האגודה לתולדות הדואר בארץ
ישראל", וישלימו את הסדרה בת חמשת הכרכים.

ניתן לרכוש את הספר החדש, וכן את שני הספרים הנוספים שכבר הופיעו, בהזמנה
בדואר או ישירות במשרד התאחדות בולאי ישראל:

Vol II, Part 2	Nahariya, Rishon Le Zion, The Negev...	₪ 220
Vol II, Part 1	Jerusalem & Safad	₪ 200
Vol III	Israel Foreign Postal Links	₪ 100

הנחות יינתנו לכל הקונה, בנוסף לספר החדש, גם אחד או שנים מהספרים הנוספים:
20 ₪ הנחה לכל ספר

הספר מודפס במהדורה מוגבלת של 300 עותקים מומלץ להקדים את הזמנת הספר

נא לצרף להזמנה המחאה לפקודת התאחדות בולאי ישראל
ולשלוח למשרדי ההתאחדות, ת.ד. 4523, ת"א מיקוד 61045.

נא להוסיף דמי משלוח בסך 10 ₪.

ניתן לשלם ולקחת את הספר (מיד לאחר הופעתו המתוכננת במחצית יוני)
ממשרד התאחדות הבולאים ברח' פינסקר 2, ת"א
(פתוח בימי א'-ה' בין 09.00 ל-14.30)

התאחדות
בולאי
ישראל

גליון מס' 77
סיון תשס"ט - יוני 2009
מחיר: 30 ש"ח
מנוי שנתי: 100 ש"ח

בהוצאת התאחדות בולאי ישראל
מען המערכת לפניות ולמנויים:
ת"ד 4523, ת"א 61045
טל: 03-6295547
פקס: 03-5259716
E-mail: ipf@netvision.net.il
<http://www.israelphilately.org.il>

מנכ"ל: טיבי יניב
עורך ראשי: משה רימר
עיצוב גרפי: א. אורן הפקות דפוס

הפקה: א. אורן הפקות דפוס
שדרות רוטשילד 109, ת"א

תוכן העניינים

- 4 • הנפקות חדשות בארץ
- 6 • החגיגה הבולאית הגדולה בתבל
- 10 • הדואר הסודי של תל אביב
- 12 • פעילות בולאית בארץ
- 15 • טיסה ראשונה ישראל-צרפת
- 18 • יודאיקה
- 20 • מסרים יהודיים מגטו וורשה
- נשלח מהמדינה
- 24 • המצוינות בבולים
- 25 • לאיזה בית דואר נלך היום?
- 26 • מלך אנגלי בכחול פרוסי
- 27 • מוזיאון הבולים של בודפשט
- 28 • הנפקות חדשות מחו"ל
- 30 • חותמות דואר ישראל

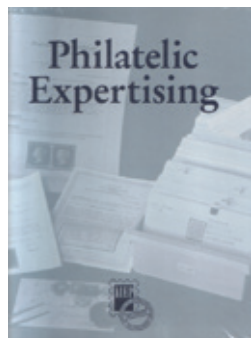
התאחדות בולאי ישראל מציעה למכירה

דפי מזכרת

דף המזכרת	מחיר לקהל הרחב	מחיר לחברי ההתאחדות
תערוכת ירושלים 3000	45	40
תערוכת אשקלון 98	45	40
כנס 13 (1999)	45	40
תערוכת ב"ש 2000	45	40
תערוכת ירושלים 2001	60	55
כנס 16	60	55
כנס 17	60	55
תערוכת תל אבול 2004	60	55
כנס 18	60	55
כנס 19	60	55
תערוכת ירושלים 2006	60	55
כנס 20	60	55
כנס 21	60	55
כנס 22 (2008)	60	55

ספרות בולאית

Philatelic Expertising •

מאת Hellrigl W (נשיא איגוד האקספרטים) בספר שפע פריטים בולאיים מצולמים ומתוארים בפרוטרוט שעברו אקספרטיזה מטעם כל אחד ואחד מהאקספרטים; פירוט תחומי ההתמחות, סוגי התעודות, כיצד יוצרים קשר עם כל אחד מהם, השפות שהם דוברים, רשימת אקספרטים מהעבר שאינם פעילים יותר, תולדות האגודה ושירותיה - כל המידע הדרוש לאספן רציני בתחום.

בהוצאת איגוד האקספרטים העולמי. 310 עמודים, כריכה קשה, באנגלית, צבע מלא.

מחיר בהוצאה - 90 אירו (465 ₪). מחיר שלנו 350 ₪, לחברי ההתאחדות - 200 ₪ בלבד.

Fakes, Forgeries, Experts •

אסופת מאמרים שנתיים עם תיאור מקרי זיוף/תיקון שינוי. כל כרך בצבע, פורמט גדול, כריכה רכה, בין 140 ל-190 עמודים.

בהוצאת אגודת האקספרטים, מחיר כל כרך במקור 50 אירו (265 ₪). מחיר שלנו 220 ₪, לחברי ה.ב.י. 160 ₪ בלבד.

2. כרך 11 (אפריל 2008)

3. כרך 5 (מאי 2002)

4. כרך 4 (מאי 2001)

5. כרך 1 (אוק' 1998) נותר עותק אחד למכירה

קטלוג בולי ישראל 1948-2008 •

עורך משה רימר, הוצאת התאחדות בולאי ישראל
60 ₪, לחברי ההתאחדות 55 ₪.

הגדה בולאית לפסח •

מאת משה רימר

הגדה מפוארת עם הטקסט המסורתי ובו משובצים סיפורים אודות בולים ומעטפות הקשורים לחג הפסח. מעניין ביותר ומקורי. מחיר לעידוד הבולאות 40 ₪, לחברי ההתאחדות 35 ₪.

מנוי לעיתון "שובל" •

מגזין הבולאים בישראל"

(6 חוברות) 100 ₪.

(חברי ההתאחדות מקבלים את העיתון במסגרת תנאי החברות)

המעוניינים בחוברות קודמות - מתבקשים להעביר רשימת החסרים. חוברת מס 1 ועוד כמה קודמות אצלו.

מחיר חוברת ישנה 5 ₪.

התשלום במזומן, בהמחאות אישיות או המחאות דואר
(מצטננים - אין אפשרות תשלום בכרטיסי אשראי)

המוטב להמחאות: התאחדות בולאי ישראל.

דמי משלוח לפריט בודד עד משקל 500 גר' 5 ש"ח (רשום 10 ₪).
פריטים נוספים - תוספת 5 ₪ לכל 500 גרם נוספים.
הזמנות בדואר לה.ב.י. - ת.ד. 4523 ת"א 61045.

30/6/2009

LOVE

אהבה

0.80	3.20	3.20	3.20	--	2019
		5.20			מי"ר

30/6/2009

GLOBAL WARMING

איכות הסביבה, התחממות כדור הארץ

1.20	4.60	4.60	4.60	2.30 ש"ח	2020
1.20	4.60	4.60	4.60	2.30 ש"ח	2021
1.20	4.60	4.60	4.60	2.30 ש"ח	2022
3.60	13.80	13.80	13.80		סידרה
		15.80			מי"ר

מלח הארץ

לראשונה בישראל עומד השירות הבולאי להנפיק בול ועליו יותר מאשר דיו רגילה. המדובר בבול ים המלח, שיופק בסוף חודש יוני ועליו גרגרי מלח אמיתיים שנקחו מים המלח. בהנפקה זו מצטרפת ישראל למדינות רבות בעולם, שניצלו את האפשרות הטכנית לשלב חומרים שונים בדיו בה מדפיסים את הבולים. לבול הישראלי יש יתרון ברור על פני יתר הבולים בעולם המכילים חומרים דוגמת סלע גרניט, אבן חול או רסיסי חימר. לסלע המלח יש גם טעם, כך שאספן שירכוש את הבולים יוכל ללקק לא רק את הדבק שבצידו האחורי של הבול, אלא גם את שכבת המלח שעל פניו.

עדכון קטלוג בולי ישראל

בקטלוג מופיעות העמודות הבאות:
מספר קטלוג, ערך נקוב, ארבעה מחירים לפי מצב הבול (לא חתום עם שובל, חתום עם שובל, לא חתום בלי שובל, חתום בלי שובל).

30/6/2009

תחרות הנבל הבינלאומית בישראל

THE INTERNATIONAL HARP CONTEST

4.30	17.00	17.00	17.00	8.50 ש"ח	2016
		19.00			מי"ר

30/6/2009

18TH MACCABIAH

מכביה 2009

2.80	11.20	11.20	11.20	5.60 ש"ח	2017
		13.20			מי"ר

30/6/2009

THE DEAD SEA

ים המלח

1.20	4.60	4.60	4.60	2.30 ש"ח	2018
		6.60			מי"ר

תוויות ביול

סימה 4/5/2009

ביקור האפיפיור בארץ ישראל

תב 44 1.60 ש"ח 6.00

סימה 30/6/2009

חויאי

תב 45 1.60 ש"ח 6.00

תודה על תרומת בולים לנוער

- לכרמלה שפר, מיפו
- למשה קול-קלמן, מקיבוץ להב
- למשה בורשטיין, מירושלים
- לד"ר אלי מועלם, מירושלים
- לאורי עץ חיים, מקיבוץ עין חרוד מאוחד
- לצבי טוב (מבית טוב), מבת-ים
- לאביב לוסטיג לזכרו של מנחם לוסטיג ז"ל
- לגב' אירן אמודי-מינד, לזכרו של מנפרד היימן ז"ל
- לרענן אלרן, מהרצליה
- ל- Malcolm Speri, England
- לאליק סדובסקי, מרעננה
- לאוארבך יוסי וחיה, מתל-אביב
- לאהרון אלכסנדר, מירושלים
- לד"ר רוברט גרגלי מארה"ב לזכרו של ד"ר אנדרו גרגלי ז"ל
- לרומנו בית מכירות פומביות בע"מ, מת"א
- לצביקה אלוני, משהם
- ללורנס פישר, מרעננה
- לעקיבא פלונט, מכרמי צור
- לשמואל רותם, מראשל"צ
- למיכאל ירון, ממושב מולדת

תודה על תרומת ספרים לספרייה

- לאראלה דרור, מגבעתיים
- לליון אבנר, מכפר-סבא
- למירון לם, מקרית אונו

מחפש בולים להחלפה

GUAM, TIBET, SIKKIM-מ

ומהעיר ZAMOSC בפולין

משנת 1944 הכיבוש הנאצי.

קציר אילן, ת.ד. 2514, יקנעם עלית 20692

טל': 04-9891029, נייד: 050-4440028.

מעוניין בבולי איטליה עם הדפסות רכב

(שטחי-כבוש מלה"ע) וכן בולי רוסיה הצארית כנ"ל.

בנוסף, כל השולח בולי ישראל מ-86 ואילך עם שבל,

יקבל תמורה של 5 ל-1 בולי חו"ל.

טלפון: 09-9553045 - דני.

מחקר איגוד הדואר העולמי על שוק הבולים

בקונגרס FIP שנערך בבוקרסט ביוני 2008, גילה נציג איגוד הדואר העולמי את תוצאות הסקר שערך לאחרונה.

לפי סקר זה 227 ישויות מנפיקות הפיקו כ-8,500 בולים לשנה, מתוכם 85 אחוז מודפסים בשקע (אופסט). ההכנסה השנתית של רשויות הדואר הייתה 7.4 מיליארד דולר בהשוואה ל-2 מיליארד דולר בשנת 2001.

מתברר כי כ-17 מיליון לקוחות מינויים להנפקות החדשות. בעולם ישנם כ-12,200 סוחרים בולים ו-36 כתבי עת בולאיים, 80 אחוז מתוכם באנגלית.

בשנת 2007 הפסידו רשויות הדואר, בשל הנפקות לא חוקיות, הכנסות המוערכות ב-100 אלף דולר. זאת בהשוואה להערכות מוגזמות קודמות בהיקף של 500 מיליון דולר, כפי שפורסם בחוזרים של UPU. יחד עם זאת, הבולים המזויפים מהווים סכנה גדולה, והאיגוד ממשיך במאמציו להלחם בתופעה באמצעות הרישום הרשמי במערכת המקוונת לרישום בולים עולמית (WNS).

בכוונת איגוד הדואר העולמי לעדכן את הקוד האתי הפילטלי, מאחר והטקסט הקיים הוא כבר בן עשר שנים.

החגיגה הבולאית הגדולה בתבל

עו"ד אלי ובר ויגאל נתנאל, שניים מבכירי הבולאים בישראל, מתארים את החוויה יוצאת הדופן אותה חוו בתערוכת הבולים שלא הייתה עוד כמוה

הקודמת בסין שנערכה לפני 10 שנים בבייג'ינג הבירה, וציפיתי לראות חזרה על התערוכה הקודמת. תערוכה זו התעלתה על קודמתה בהרבה.

טקס הפתיחה

יגאל נתנאל: התערוכה נפתחה ברוב פאר והדר באצטדיון האולימפי בלואנג לעיני כ-50,000 צופים נלהבים. טקס פתיחה כזה בו הושקעו כ-4,500,000 דולר לא נראה מעולם. בטקס השתתפו זמרים מהשורה הראשונה מסין ומהעולם. אלפי רקדנים, אלפי פרחים ומשחקי אורות ליוו את הטקס כיאה לאולימפיאדת הבולים העולמית.

אלי ובר: מחירי הכרטיסים היו 2000 יואן לכרטיס (כשלוש מאות דולרים), שהם משכורת חודשית ממוצעת בסין. טקס הפתיחה שודר לכל רחבי סין בשידור ישיר ועלה באיכותו על פתיחת האולימפיאדה. הזמרת שרה ברייטמן הוזמנה מלונדון כדי לשיר בפני הקהל, בנוסף להופעות של האמנים הסיניים הפופולאריים ביותר. ההשקעה הייתה עצומה. הטקס עלה 35 מיליון יואן, אולם ההכנסה הייתה גבוהה בהרבה והגיעה ל-100 מיליון יואן.

מבוא

אלי ובר: תערוכת סין 2009 נערכה בלואנג בין התאריכים 10 באפריל ל 16 באפריל. שטח התצוגה היה 9000 מ"ר ושטח הסוחרים והדוכנים היה 11 אלף מ"ר. התערוכה הייתה ממוקמת במוזיאון החדש של לואנג. המדובר במבנה ענק וחדיש, כולל מיזוג אוויר כללי, חדרי שיפוט וקומיסרים, וכן מסעדות ואפשרות לשבת ולנוח על כוס קפה. דבר חשוב מאוד בתערוכות כה גדולות.

יגאל נתנאל: ביקרתי בהרבה תערוכות בולים, אבל תערוכה כמו שהייתה בלואנג, סין לא ראיתי מעולם. התערוכה התקיימה בעיר הבירה העתיקה של סין בלב המדינה, רחוק מכל הערים המרכזיות שאנו מכירים. במדובר בעיר קטנה יחסית, "רק" שישה מליון תושבים. נראה כי היא אינה נמצאת על מפת התיירות, וזרים לא נראו שם מאז האולימפיאדה. דווקא במקום זה נערכה התערוכה. מספר ערים התמודדו על אירוח התערוכה וראש עיריית לואנג הציע את סכום הכסף הגדול ביותר על מנת שהיא תתקיים בעירו.

אלי ובר: ההפתעה הייתה מדהימה, כיוון שביקרתי בתערוכה העולמית

הביקור בתערוכה

יגאל נתנאל: לתערוכה נמכרו כרטיסים מראש. כל 1,500,000 הכרטיסים אזלו לפי פתיחת התערוכה כך שלא ניתן היה להשיג כרטיסי כניסה בזמן התערוכה. את מרב תשומת הלב משכה תצוגת הבולים של המלכה אליזבת השנייה. נחיל של אנשים עמד בתור במשך שעות כדי לראות את הבולים הנדירים. ביקור של מספר כזה של אנשים לא נראה הרבה שנים בתערוכות בינלאומיות.

אלי ובר: מדור הכבוד כלל את אוסף המלכה אליזבת השנייה בנוסף למספר אוספים אסיאניים מצטיינים. התורים להגיע ולחזות במדור הכבוד היו מדהימים. אלפי אנשים עמדו בתור. הביקור הכללי בתערוכה היה ללא תקדים. בתערוכה הקודמת דווחו על מאות אלפי מבקרים. הפעם מכרו כרטיסים מראש. מכרו מליון וחצי כרטיסים שאזלו במהרה ומבקרים שבאו מעבר לים התקשו להשיג כרטיסים. מובן כי מארגני התערוכה מצאו להם כרטיסים ולא השאירו אותם בחוץ. מאידך נשארו יום אחד בחוץ 35 אלף מבקרים, כיוון שהיו יותר מידי אנשים בתוך התערוכה, ולמרות שהיו בידם כרטיסים הם לא נכנסו לתערוכה. הכרטיסים היו בעלי תוקף לכל ימי התערוכה.

רמת התצוגה

יגאל נתנאל: באשר לתצוגות הבולאיות. התצוגות רוכזו באולמות לפי נושאי התחרות כיאה לתערוכת בולים עולמית, על שטח תצוגה של 9000 מ"ר ועוד 11000 מ"ר שיועדו לסוחרים. הפתיעה אותי רמת האוספים שהוצגה באגף הלאומי. אני מבין היכן נעלמו כל האוספים החשובים של סין אותם לא ראינו בתערוכה. כפרט פיקנטי אוכל לציין שגם פוליטיקה לא נעדרה כאן. חלק מהאוספים

מטייוואן שנושאם קשור בסין לא אושרו לתצוגה, ואילו בתצוגה אחרת שהיה עלי לשפוט הייתה חסרה מסגרת. בבירור שערכנו נאמר לנו כי נתקבלה הוראה לא לתלות את המסגרת כיוון שנושאה היה ממשלת הבובות שהקימה יפאן בתקופת שלטונה בסין.

אלי ובר: רמת התערוכה הייתה באופן כללי גבוהה מאוד, בעיקר כשמדובר היה באוספים ממדינות אסיה שבשכנות סין.

אגף התמאטיקה

יגאל נתנאל: אגף הבולאות הנושאית (תמאטיקה) היה משופע בהרבה אוספים של אספנים מקומיים והיה ברמה גבוהה מאד. האספנים והמבקרים המקומיים התגודדו ליד המסגרות וסקרו את התצוגות בעניין רב. מסגרות התצוגה של הבולאות הנושאית ריכזו את רוב המבקרים ולא ניתן היה להתקרב למסגרות התצוגה.

אלי ובר: בתערוכת בייג'ינג 1999 ההמונים רכשו פריטים בולאיים זולים אצל הסוחרים ופחות צפו במסגרות התצוגה באגפים השונים. בתערוכה זו המבקרים הצטופפו בעיקר לפני מסגרות התצוגה דבר מדהים בפני עצמו ומראה את העניין הרב של אזרחי סין בבולאות.

אלי ובר: מובן כי לנו השופטים הייתה בעיה בשיפוט, כאשר המסגרות היו עמוסות וגדושות באנשים שהסתכלו ועמדו לפני המסגרות. למזלנו התחלנו את השיפוט יומיים לפני הצפת התערוכה במבקרים, ובימים האחרונים של השיפוט נאלצנו להישאר אחרי שעות הסגירה כדי לבדוק ולדון באוספים ללא הקהל שעמד מסביב.

יגאל נתנאל: בולאות נושאית מפותחת מאד בסין וישנה השקעה אדירה בפיתוח תחום זה של אספנות. זה בא לביטוי לא רק במסגרות התצוגה אלא גם באיכות התצוגות. לכל נושא הוצא ספר ובו מתוארים הפריטים שהופיעו באותו נושא. שופטי התמאטיקה ציינו לחיוב את הרמה הגבוהה של פיתוח הנושא של האוסף.

אלי ובר: אין לי כל ספק שכפי שהסינים השתלטו על הספורט העולמי והאולימפי כך הם עתידים להשתלט על הבולאות העולמית, ובעיקר בתחום התמאטיקה. הם כבר מצויים בצורה מאוד יפה מסודרת ומדעית ורבים קבלו מדליות גבוהות ביותר בענף התמאטיקה. בעוד מספר שנים אין לי ספק שאספני סין יתנו את הטון בתמאטיקה. הם לומדים בשקידה, עובדים קשה, רציניים ביותר שומעים לעצות ולביקורת ומבצעים את השינויים המומלצים להם. הרצון שלהם ללמוד ולהתקדם הוא בלתי רגיל. אני ביקרתי בהרבה תערוכות בעולם כולל תערוכות באסיה, אולם כבזה רצון ללמוד ולהתקדם לא חזיתי.

הארגון

אלי ובר: נציגי התערוכה טיילו בכל התערוכות האחרונות בעולם, צילמו, למדו והעתיקו מבצעים חיוביים בתערוכות השונות. מהתערוכה בישראל הם העתיקו את הדרכת הנוער ושכללו אותה באמצעים טכניים חדישים. כך למשל למדריך שהדריך קבוצות היה רמקול קשור גם לפה וגם לאוזניים, וחלק מהדברים שאמר הוא קיבל כהנחיות מקסטה ששידרה לו הסברים לאוזן.

יגאל נתנאל: את התערוכה ליוו אלפי אנשי צבא, משטרה ומכבי האש שדאגו לשמור על הסדר והביטחון של המבקרים והאוספים. אלפי מתנדבים מקרב הסטודנטים עבדו ימים שלמים ללא שכר לטובת התערוכה ולטובת אורחיה. לכל הנציגים הזרים, קומיסרים, שופטים ומציגים, הוצמדו סטודנטים וסטודנטיות שלמדו אנגלית כדי ללוות אותנו לכל מקום לתת לנו עזרה ותרגום בכל אשר פנינו. ואכן המארגנים יצאו מגדרם כדי שביקורינו יהיה מוצלח.

אלי ובר: בעיר ישנה אוניברסיטה עם קולג' שהסטודנטים גרים במעונות. 1700 סטודנטים התנדבו לעזור לזרים וכמעט לכל אורח היה "צל" שתמיד עזר לו, כיוון שהמקומיים לא מדברים כלל אנגלית או כל שפה אחרת מלבד סינית. זו הייתה אחת החוויות המדהימות להסתובב תמיד בליווי מקומיים. בקשו מאיתנו חתימות כמו מכוכי ספורט או קולנוע וזו הייתה באמת הרגשה מוזרה.

יגאל נתנאל: ביום האחרון נקראתי להפתעתי לפגישה עם מנהל המחוז אשר שאל אותי באם נהייתי והאם אני מתעתד לחזור לביקור במקום. בתום הפגישה העניק לי שי מטעם המחוז אלבום עם בולים שהוצא לתערוכה והמלווה בבולים של פרח הפאנוני, גאוותם של תושבי העיר.

אלי ובר: הבנתי ממארגני התערוכה שהם זכו להכנסות גבוהות ביותר וסגרו את התערוכה בעודף.

המסחר

אלי ובר: הסוחרים שהיו בתערוכה סיפרו כי לא יכלו לעזוב את הדוכן לרגע והייתה להם בעיה אפילו ללכת לשירותים. סוחרים שמכרו בעיקר בולים זולים ביואנים בודדים סיפרו כי מעולם לא מכרו בכאלו סכומי כסף.

אלי ובר: המוצרים שהונפקו על ידי השירות הבולאי הסיני היו יפים ביותר ומעוצבים בצורה מדהימה. הם נמכרו בכמויות גדולות ואנשים שילמו מחירי שיא עבור המוצרים.

טקס הסיום

אלי ובר: גם הכרטיסים לטקס הסיום היו יקרים מאוד, וגם הם אזלו. חלק מן האורחים התקשה להשיג כרטיסים ונעשה מאמץ גדול להשיג כרטיסים לאורחים שבאו מרחוק.

יגאל נתנאל: את התערוכה סיימנו בטקס הענקת המדליות לזוכים בפרסי הגרנד פרי הוא טקס הפלמור.

שוק הבולים של סוחרי המזודה

ומה בעתיד?

אלי ובר: סיפור ששמעתי ממר ג'וזף וולף, נשיא הארגון הבינלאומי לבולאות (הפי"פ) יכול להמחיש את הדברים. לפני 20 שנה הוא ביקר בסין ויו"ר ההתאחדות הסינית אמר לו כי יש להם 20 אלף חברים, אבל אל דאגה כבר בשנת 1999 יהיו יותר משני מליון. כך אכן היה. הסינים צופים שבשנת 2010 יהיו 20 מליון חברים בהתאחדות הבולאים, ואני מאמין שכך יהיה.

הישגי המציגים מישראל

דמיין לגה בקריטיק עם דני פישר

האוספים הישראליים זכו להצלחה רבה בתערוכה:

- **דני פישר**, משמעות הפרחים, זהב + פרס מיוחד.
- **הדי פייבל**, מלחמתו המתמשכת של האדם במחלות זיהומיות, זהב.
- **משה מיכאלי**, הצלב האדום, בכל מקום לכל אחד, זהב.
- **אליעזר גלזמן**, מוזמביק וחברת מוזמביק, זהב.
- **לורנס פישר**, שואה תקומה ומלחמת קיום, מוזהב גדול.
- **יצחק ברק**, ההיסטוריה של התעופה ודואר אוויר עד 1914, מוזהב.
- **מיכל פייבל (נוער)**, הדינזאורים, מוזהב.

דגל ישראל בכל מקום

האם זו כרזה לתערוכת סין או לתערוכה בא"י? המעצב אהב את המגן דוד ואנו זכינו. דגל ישראל היה בכל מקום ומעל כל מסגרת תצוגה.

סדר פסח כשר על אדמת סין

יגאל נתנאל: היום הראשון להגעתנו נפל בדיוק על ערב פסח. מאחר ובאנו מצידים במצות ואוכל כשר לפסח, יכולנו לקיים את ליל הסדר כהלכתו. מספר יהודים מאמריקה הלטינית ומארה"ב הצטרפו אל הסדר שקיימנו, ונתנו משמעות חזקה יותר לחג. הסינים, שיצאו מגדרם לארח את כל באי התערוכה, דאגו לנו לחדר מיוחד במסעדת המלון על מנת שנוכל לקיים את ארוחת הסדר. קבלת פנים כזו לא זכינו לראות באף תערוכה.

אלי ובר: תודה מיוחדת מגיעה לגב' שרונה נתנאל, שטרחה והביאה מהבית את כל המוצרים, ובכך התאפשר לקיים סדר פסח כהלכתו.

לחיי התערוכות שבדרך

מימין: קולינס מארה"ב, אלי ובר, אוהרה מיפאן, יגאל נתנאל

הישגי המציגים מישראל בתערוכת איברה 2009

התערוכה התקיימה באסן שבגרמניה, במתכונת של תערוכה אירופית.

מטעם ישראל שפט בתערוכה ד"ר אדי לייבו. מוטי קרמנר וניר דוד שימשו כנציגי ישראל.

רמת האוספים בתערוכה הייתה גבוהה מאוד, ובמקביל לתצוגה התקיים יריד מסחרי גדול שזכה לביקור של לקוחות רבים.

המציגים מישראל זכו להישגים נאים ביותר:

- **אלי ובר** - בווריה - ההנפקות ללא ניקוב, 97 נקודות, זהב גדול עם פרס. אחד משלושת המועמדים לפרס התערוכה.
- **לס גלסמן**, מוזמביק, 92 נקודות, זהב.
- **מרדכי קרמנר**, שירותי הדואר בביירות לבנון עד 1918, 93 נקודות, זהב ופרס.
- **יהושע אלישיב**, דואר אוויר לטביה 1921-1940, 85 נקודות, מוזהב גדול.

יוסי חכמי הציג אוסף מסורתי "כף התקווה הטובה", והיה מועמד לפרס הבינלאומי.

צילם: זאב גליבוב

הדואר הסודי של תל-אביב

שני פריטים השמורים במוזיאון אלכסנדר לדואר ובולאות חושפים פרשות עלומות בתולדות הדואר של תל אביב ומאפיינים את רוח העם והנוער בימים עברו

מאת: צבי אלוני

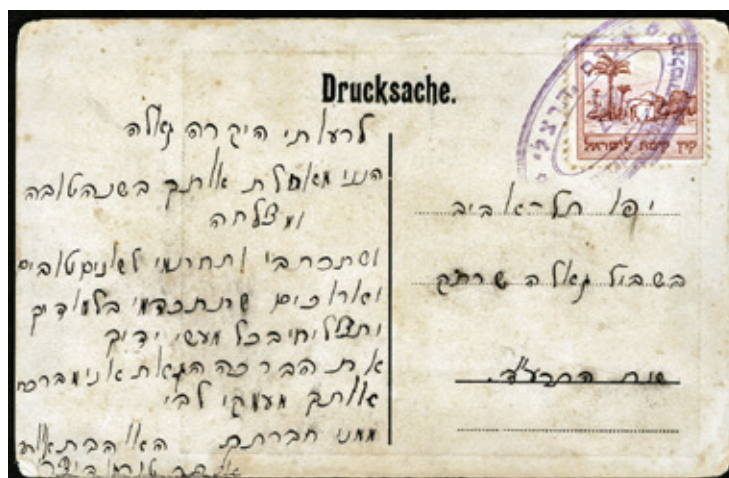
העוצר הגדול

ביום 29 ביוני 1946, יום שנודע בתולדות הישוב בשם "השבת השחורה", עצרו הבריטים את מנהיגי הישוב העברי בארץ ישראל וכלאו אותם במחנה המעצר "לטרון". הם הואשמו בפעילות נגד המנדט הבריטי והיחידות הבריטיות בארץ ישראל.

הטלת עוצר של יום עד שלשה ימים הייתה מעשה די רגיל בתל אביב של אותם ימים. הרחובות, שנשמרו על ידי חיילים בריטים היו חסומים במכשולים של גדרות תיל, והתושבים הורשו להצטייד במזון ובמצרכים חיוניים במשך שעה אחת ביום.

העוצר של קיץ 1946 היה שונה. הבריטים נקמו בישוב על סירובם של המנהיגים לשתף פעולה, והטילו על תל אביב והשכונות הקרובות אליה עוצר בלתי מוגבל בזמן. הבריטים הציבו מחסומים וטנקים בכל הדרכים המובילות לעיר, ולמעשה מנעו כניסה ויציאה של אזרחים באזור העוצר. בנקים, מוסדות ציבור ובתי דואר נסגרו, אוטובוסים ואמצעי תחבורה אחרים נעצרו, ולאיש לא היה מושג כמה זמן ימשך העוצר.

עם הכרזת העוצר התכנסו ראשי הארגונים היהודיים על מנת לדון במצב. במהלך ישיבת ההנהלה של הקרן הקיימת הציע מר וויץ, שהיה הממונה על מחלקת הנוער של הקרן הקיימת, להפעיל שירות דואר מיוחד. על פי ההצעה יקימו חברי תנועות הנוער בתל אביב שרות דואר, ויעבירו תוך שימוש באופניים דואר והודעות ברחבי העיר תל אביב וסביבותיה. ע"י כך ישמרו על שרות חשוב לקהילה, ויקטינו את נזקי העוצר. מר קמיני, יושב הראש של הקרן הקיימת בארץ ישראל, הביע את חששו מהקמת שירות שכזה, וצפה את התנגדות השלטונות הבריטים כאשר יגלו את דבר קיומו של הדואר הפרטי המתחרה בדואר הרשמי. למרות

בתיבה זו וישאו בולי קרן קיימת לישראל, יועברו לתעודתם ע"י חברי אגודת הרצל". הייתה זו הפעם הראשונה שתוויות של הקרן הקיימת שימשו כבולי דואר.

לאחר יום הכיפורים 1946 הורה המושל הטורקי של יפו על הפסקת פעילות הדואר של גימנסיה הרצליה תוך איומים על מפעיליו. מעט מאד מכתבים וגלויות שרדו מהדואר העברי המוקדם הנ"ל, הגלויה המוצגת כאן היא אחת מהם.

המדובר בברכת שנה טובה שנשלחה בחגים של שנת התרע"ד (1913) ע"י אסתר טרגוביצר לחברתה גאולה שרתוק:

לרעותי היקרה גאולה
הנני מאחלת אותך בשנה טובה ומוצלחה.
ושכתבי ותחתמי לשנים טובים וארוכים
שתכדמי בלמודיך ותצלחי בכל מעשי
ידיך.

את הברכה הזו אני מברכת אותך מעמקי
לבי.
ממני חברתך האוהבת אותך
אסתר טרגוביצר

הגלויה מבוללת בבול קרן קיימת ומוחתמת ע"י החותמת של "אגודת הרצל".

אך טבעי הוא לנצל את ההזדמנות של חגיגות המאה לתל אביב בכדי לספר שני סיפורים קטנים אך בעלי משמעות רבה בתולדות הדואר של תל אביב.

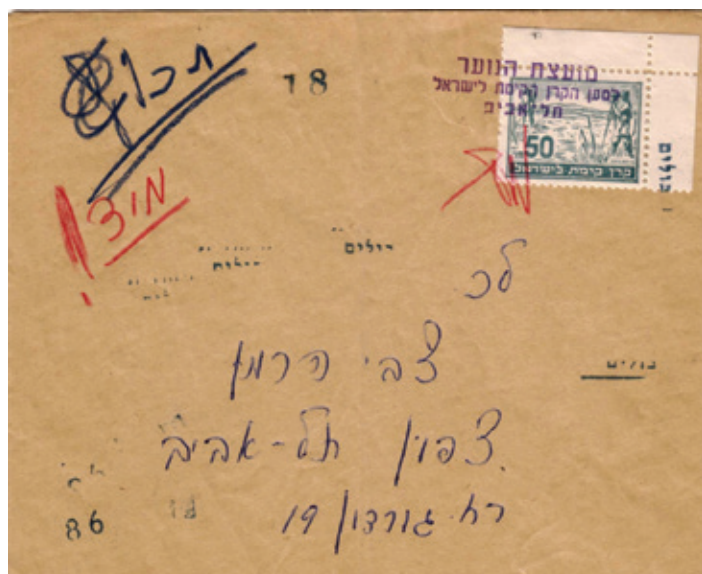
ברכות לשנה החדשה

בשנותיה הראשונות של הגימנסיה העברית הרצליה בתל אביב, לקח על עצמו מועדון התלמידים "אגודת הרצל" את המשימה להקים את הדואר העברי הראשון בתל אביב. בשנים שקדמו למלחמת העולם הראשונה לא פעל ולו בית דואר אחד בתל אביב, למרות שביפו פעלו מספר בתי דואר: הטורקי, הרוסי, האוסטרי והצרפתי. אלו לא מצאו עניין בהקמת סניף דואר בשכונה החדשה תל אביב, והסתפקו בהצבת שורה של תיבות דואר על קיר בית הסמוך להצטלבות פסי הרכבת ברחוב הרצל.

בסוף קיץ 1912, לקראת עונת החגים, גילו תושבי תל אביב תיבת דואר חדשה שנוספה לצד שורת התיבות הקיימות. התיבה הייתה צבועה בצבעי כחול לבן, ועליה מגן דוד והכתובת "דואר עברי". שלט שהוצב ליד התיבה הצהיר: "כל המכתבים אשר יונחו

כפי שאירע בשנת 1914, כך גם הפעם הטילו השליטים את מרותם וחוקיהם בכדי לשמור על המונופול של הדואר, וגרמו לנוער בתל אביב לנטוש מעשה פטריסטי.

הדואר. הסתבר שדבר קיומו של השירות נודע לבריטים, והם איימו לעצור את המארגנים. מעט מאד מכתבים שרדו משרות הדואר של הנוער בשנת 1946 בתל אביב, ואחד מהם מוצג כאן.

חששותיו אושרה ההצעה על ידי הנהלת הקרן הקיימת.

עוד באותו ערב החל מר וויץ לארגן את "הדואר העברי" שנקרא בשם "קשר הנוער". באותו זמן פעלו בתל אביב 16 תנועות נוער, ופרט לארגון הצופים, היו מסונפות כולן פוליטית. 42 קבוצות נוער (קנים) היו מפוזרות ברחבי העיר תל אביב, והן היו אמורות להפעיל את שרות הדואר. כל קבוצה שימשה כ"משרד דואר", אשר קיבל וחילק דואר. על חברי הקבוצה הוטל להודיע לתושבים באזורם על קיומו של השרות החדש.

המכתבים היו צריכים להיות מבולים בבולי קרן קיימת, וכל שליח נשא עימו תמיד למכירה 5 עד 10 בולי קרן קיימת בערך של 10 מיל כל אחד. מכתבים אלו הוחתמו בחותמת גומי של מחלקת הנוער של קק"ל "מועצת הנוער - למען הקרן הקיימת לישראל - תל אביב".

לאחר מספר ימים נקרא מר וויץ למשרדו של מנהל הקרן הקיימת, אשר ביקשו להפסיק מיד את "המשחק" הזה של חלוקת

בולי תל אביב (י. צחור) בע"מ TEL-AVIV STAMPS. (Y. TSACHOR) LTD.

מכירה על פי הצעות מחיר בכתב (Mail Auction)

מוקדמים, מנדט, מנהלת העם, דאר עברי
ישראל, חו"ל, יודאיקה, גלויות, ספרים
קטלוג מאויר חינם

ת.ד. 16218 תל-אביב, טלפון: 03-5226294, פקס: 03-5245088

חכמות המעידות על הבנה ועניין. כך לדוגמה עלתה לדיון השאלה מהו קונטרס בולים, ומה ההבדל בינו ובין סתם מחברת ובתוכה בולים.

חוג בולאות ביישוב נחלים בהדרכת רחל קריל

בספריית בית הספר היסודי ביישוב נחלים פועל חוג בולאות בהדרכתה של הספרנית רחל קריל. נציגי התאחדות בולאי ישראל התארחו ביום 30 באפריל 2009 באחד מן השיעורים, ונפגשו עם ילדי החוג. עקב הביקוש הגבוה להשתתפות בחוג נאלצו המארגנים לקבל לחוג רק חלק מן הילדים שרצו להשתתף בו. מנהל בית הספר שנפגש עם נציגי ההתאחדות סיפר כי העדיף לקבל לחוג את הילדים המצטיינים, וכי הוא רואה בחוג הבולאות את אחד האמצעים המאפשרים לתלמידים טובים לפתח את כישוריהם.

חוג הבולאות משתלב בפעילות הכללית של הספרייה. רחל קריל הכינה למפגש החוג דף חידה מורכב, בו התבקשו הילדים להתמודד עם שאלות של ידע כללי, ולפענח בעזרתם כתב צופן בו הסתתר קטע בנושא בולאות.

ילדי החוג הגיעו לשלב בו בחרו כל אחד לעצמו נושא אותו יאספו. עיון ברשימת הנושאים שנבחרו גילה מספר הפתעות החורגות מן הנושאים השגורתיים בהם נתקלים בדרך כלל.

כך למשל בחרה אחת מילדות החוג את הנושא "משפחה", ובפני

כנס שנתי של התאחדות בולאי ישראל

ביום 31 במרץ התקיים במוזיאון אלכסנדר לדואר ובולאות הכנס השנתי של התאחדות בולאי ישראל. הייתה זו הפעם הראשונה בה נערך הכנס במתכונת הנגזרת מהחוקה החדשה של ההתאחדות. זכות ההצבעה בכנס הוענקה לנציגי העמותות הרשומות, על פי חלקן היחסי במספר החברים הכללי, וכן לחברים בודדים הרשומים בהתאחדות כחברות אישיות.

השנה היא לא שנת בחירות, ולפיכך התמקדה הפגישה בדיווחים של חברי הנהלת ההתאחדות ובהצגת הדוחות הכספיים. מנכ"ל התאחדות בולאי ישראל, מר טיבי יניב, סקר את פעילות ההתאחדות בנושא חוגי הנוער, ותיאר את הנעשה בתחום הכשרת ספרניות והפעלת הילדים בספריות בתי הספר.

חוג בולאות ביישוב חשמונאים בהדרכת אתי דביר

נציגי התאחדות בולאי ישראל ביקרו ביום 24 במרץ 2009 בחוג הבולאות המתקיים במסגרת בית הספר ביישוב חשמונאים.

מפגש החוג נערך בכיתת המחשבים של בית הספר, ואתי דביר המדריכה הכינה מצגת ובה חידון בולאי המסביר מושגים שונים בתחום הבולאות.

ילדי החוג גילו בקיאות רבה במונחי הבולאות, ושאלו שאלות

ערב הספרייה בחוג בולאות ראש העין

הספרנית רחל אמיתי, המעבירה חוג בולאות במסגרת בית הספר גוונים בראש העין, העבירה להתאחדות בולאי ישראל תמונה של חברי חוג הבולאות ניצבים על הבמה במסגרת ערב הספרייה שהתקיים בנוכחות סגנית ראש העירייה, ובנוכחות מנהלת בית הספר שפרה סטרוסקי. באירוע הוצגו תוצרי הפעילות של הספרייה בשנה האחרונה.

מפגש מציגים חברי איל"ת

ביום 14 במאי התקיים במוזיאון אלכסנדר לדואר ובולאות מפגש מציגים חברי איל"ת, במסגרתו הוצג לשיפוט החברים האוסף של פרדי גרוס. האוסף העוסק במוזיקה וביצורים שפעלו בתקופה הרומנטית זכה כבר בעבר לפרסים נכבדים, ולאחרונה הוא הוגדל לשמונה מסגרות תצוגה.

נראה כאילו עבור פרדי הבולים הם רק תירוץ להמשיך ולעסוק בתחום אותו הוא אוהב בכל לבו, המוזיקה. הבקיאיות אותה הוא מגלה בחייו של כל אחד מן היוצרים, וההבנה בתהליכים שהובילו להולדת היצירה המוזיקלית הפכה את ההסבר על הבולים להרצאה מרתקת בנושא תולדות המוזיקה.

נציגי ההתאחדות הועלו מספר שאלות מעניינות מאוד בדבר הדרך בה כדאי לארגן נושא שכזה, והיכן ניתן לאתר בולים בנושא "דוד" או "אחיין".

חוג אקי"ם אשדוד בהדרכת קריסטינה גולדבלום

במתנ"ס שכונה ד' באשדוד מתכנס מידי שבוע אחד החוגים הבולאיים המעניינים והמרגשים ביותר. בחוג זה הפועל זה חודשים רבים משתתפת קבוצה בת כשלושים אנשים לגביהם מהווים הבולים מקור להנאה, מוקד לסקרנות טבעית וסיבה ללימוד של נושאים מנושאים שונים.

נציגי התאחדות בולאי ישראל ביקרו בחוג באשדוד בסמוך למועד יום ירושלים, ומטבע הדברים התמקד המפגש בבולים הקשורים לבירת ישראל. מבט בקטלוג הבולים הזכיר למשתתפי החוג את האתרים בהם ביקרו בטיול לירושלים, ואת הסיפורים ששמעו אודות העיר. הבולים החדשים שחולקו במסגרת המפגש מצאו את מקומם באלבום על פי הנושא אליו הם שייכים.

מרכזת החוג קריסטינה גולדבלום, בסיוע צוות של עובדים ומתנדבים מסורים, מצליחה להעביר לחברי החוג בצורה יוצאת מן הכלל את אהבת הבולים ואת החוויה של הבילוי השבועי המשותף.

בסיוע מדריכי המוזיאון יכלו הילדים להשתתף במשחק לוח נחמד בו שימשו כדורים ונדרשו להעביר מכתבים לתעודתם מהר ככל האפשר. הילדים הקטנים יותר בילו את זמנם בפינוק יצירה בולאית, שם

בעבו בולים ועיצבו בולים משלהם. ובזמן שהילדים מבילים ביצירה ובמשחקים, זה זמנם של המבוגרים

יותר להרחיב את השכלתם הבולאית. יש לקוות שימצאו גם בעתיד גורמים נוספים אליהם ניתן יהיה

לחבור בייזום פעילויות שיציגו את נושא הבולאות בפני הקהל הרחב.

אין להבין מכך שהחלק הבולאי באוסף יוצא נפסד מאהבה זו. ההיפך הוא הנכון. פרדי הצליח לבנות אוסף מעניין ומאוזן, המוצג בצורה נפלאה, ומתואר בפירוט רב. סביר להניח שאוסף זה יצליח להמשיך ולגרוף מדליות גבוהות גם בעתיד.

הרצאתו של פרדי התנהלה כעבודת צוות, כשהוא מגייס את אשתו לצורך שילוב אנקדוטות בסיפור קורותיהם של היוצרים המוזיקליים.

פעילות בנושא דואר ובולאות במוזיאון הילדים בחולון

במהלך חול המועד פסח התקיימה במוזיאון הילדים בחולון פעילות שהתמקדה סביב ספרי "איתמר" של הסופר דויד גרוסמן. אחד מספרים אלו, "איתמר מכתב" המספר על ילד השולח את עצמו בדואר אל הוריו, שימש כנקודת המוקד לביתן שעסק בנושא דואר ובולים.

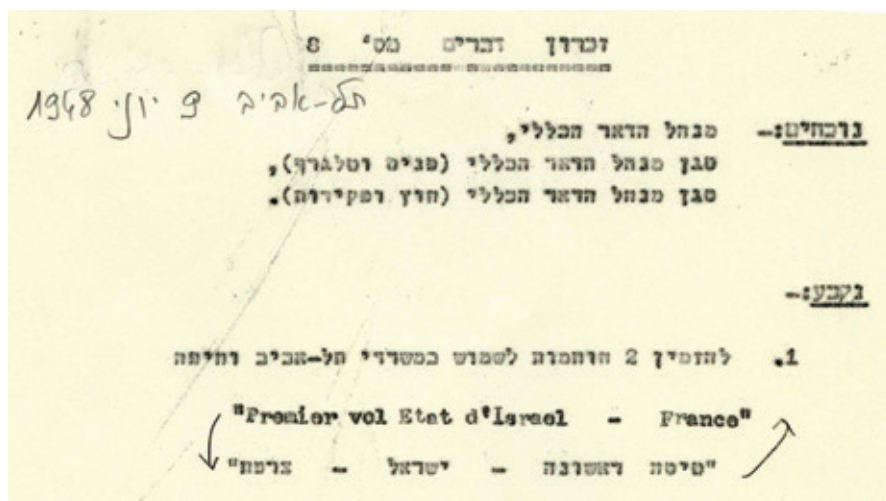
התאחדות בולאי ישראל והשירות הבולאי חברו למוזיאון הילדים בהכנת הפעילויות במקום. לילדים הוצע לשחק במשחק לוח בנושא דואר, להשתתף בפעילויות יצירה שונות, לשלוח לעצמם מכתב אמיתי בדואר (כולל תיבת דואר אמיתית אליה יכלו הילדים לשלשל בעצמם את המכתב שהכינו), ולהביט בתצוגה של בולים מעניינים.

החל משעות הבוקר המוקדמות המה המתחם שבחזית המוזיאון מילדים נרגשים ומהורים נרגשים לא פחות. הביתן הראשון בו נתקלו מיד עם כניסתם לתוך המוזיאון היה ביתן הדואר, דבר שהבטיח נוכחות גבוהה של משתתפים בפעילויות המקום.

טיסה ראשונה ישראל-צרפת

במאמר זה מבהיר המחבר נקודות שונות הקשורות לטיסה זו, תוך התייחסות להערות שהתפרסמו בגיליון קודם של שובל

מאת: רפאל לבנת - חבר האקדמיה הפילטלית (צרפת)

תמונה מס' 1

אם התקיימה חניית ביניים ביוון או קפריסין עם נשק, כיוון שיוון הייתה אחת משלוש עשרה המדינות שהצביעו נגד החלטת החלוקה באו"ם, ועל הסיכון בחניה בקפריסין עם נשק מיותר לדבר. כדוגמה לשינוי מסלולי טיסה ניתן להביא עדויות על כך שמטוסים צ'כים בדרכם לישראל במאי 1948. עצרו בלילה לחניית ביניים חשאית ב...קורסיקה. על הטיסה שהגיעה לארץ ביום 29 במאי 1948 נאמר "קִיבְּלוּ 6 שְׂקֵי דָּאָר אוֹיֵר... הדָּאָר לֹא נִסְגָּר עַל יְדֵי הַדָּאָר הַצִּרְפָּתִי אֲלָא עַל יְדֵי בֶּא כַּח הַסּוֹכְנוֹת הַיְּהוּדִית... המכתבים ללא בולים וללא חותמת דאר כל שהוא...". תיאור זה מתאים לטיסת שכר מיוחדת שנשאה משלוח נשק מצרפת לישראל. הנשק נרכש על ידי נציגים של ההגנה, שעמדו בקשר עם מר מוריס פישר*, נציג הסוכנות היהודית בפריז האחראי למשלוח המכתבים (קרוב לודאי שהיו על המטוס גם מכתבים ממרוקו

של חברת אייר פרנס למדינת ישראל", והזכיר שלוש טיסות אייר פרנס קודמות שהגיעו ארצה. לדעתי מסקנה זו מוטעית. הואיל וההופעה המשותפת הוקדשה ל"טיסה ראשונה ישראל-צרפת", ולא לטיסה "צרפת-ישראל", לא היה מקום להתייחס לטיסות המגיעות שצוינו במאמר. עם זאת אנו חייבים לבדוק בקפדנות כל מידע על טיסה מגיעה, כי כל המראת מטוס מהארץ קשורה בטיסה מגיעה, ויש לוודא אם הובל דואר בטיסה היוצאת. יש להבחין בין סוגי טיסות שונות, "טיסות רגילות" לעומת "טיסות שכר". כאשר מדובר בטיסת שכר, גם אם היא מבוצעת במטוס של חברת "אייר פרנס", אין זו "טיסה של חברת אייר פרנס", כי אם "טיסת שכר". במקרים אלה, כאשר מדובר היה בהשכרת מטוס לצורך הובלה של נשק, מסלול הטיסות היה שונה לחלוטין מזה שתואר במאמר וזאת עקב בעיות ביטחון. אמברגו הנשק שהוטל על ידי האו"ם, חייב לנהוג בחשאיות בכל משלוח נשק, ולקביעת מסלולי טיסה חריגים. ספק

מבוא

בהמשך למאמר שפורסם בגיליון מס' 76 של עיתון "שובל" בנושא הבולים המשותפים ישראל צרפת ובפרטי הטיסה הראשונה בין שתי המדינות, ברצוני להוסיף מספר נתונים ולהבהיר את הדברים. הואיל והזמנת ישראל ליריד בפריז והנפקת הבולים הם פרי יוזמתי, הייתי מעורה בכל השלבים שהיו כרוכים בהכנתם, החל משלב הכנת התרשים ועד להשלמת הבולים לפני ההדפסה. לפיכך, המידע המובא כאן הוא ממקור ראשון.

המטוס המופיע בבול

במאמר בשובל מס' 76 נטען "כי בבולים מופיעה תמונת מטוס השייך כביכול לחברת התעופה הצרפתית אייר פרנס. המטוס בבול מופיע ללא סימני זיהוי וללא סמלים של חברת אייר פרנס מאותה תקופה". למעשה, במהלך ההכנות להנפקת הבול וגיבוש הפרטים שיופיעו בו, הצעתי לכלול בבול מטוס ד.י.ס. 3 ועליו סמל החברה ומספר המטוס. כשהתעוררה השאלה היכן למקם את הסמלים, נאמר לי כי המיקום שונה לפי סוג המטוס ושנת הכנסתו לשרות, וכי עקב גודל המטוס בבול הפרטים הללו כמעט לא יראו. בנוסף נטען כי הכללתם של הסמלים תחייב קבלת אישור מחברת דוגלס ומחברת אייר פרנס, שהם בעלי זכויות היוצרים, דבר שעלול היה לגרום לאיחור בהנפקה (הבנתי כי מדובר היה גם בבעיה תקציבית). לכן הוחלט לא להשתמש בתמונה, ולהטיל על הגרפיקאי לצייר מטוס מדגם ד.י.ס. 3. ואכן הציור עונה נאמנה למקור.

"טיסה ראשונה: מדינת ישראל-צרפת"

באותו מאמר טען הכותב כי "הטיסה המתוארת בבולים לא הייתה הטיסה הראשונה

* מר מוריס פישר נתמנה מאוחר יותר לתפקיד שגרירה הראשון של מדינת ישראל בצרפת.

על חידוש קשרי הדואר עם צרפת. (יש לשים לב כי הודעה זו התפרסמה יומיים בלבד אחרי ההודעה מיום 7 ביוני 1948). בסמיכות שלח מר שנקר ביום 9 ביוני מברק ובו הנחיות למשלוח הדואר במטוס אייר פרנס (צילום המברק הובא בשובל מס' 76 עמוד 16 תחת הכותרת "מי לקח את הדואר לארצות הברית?").

על פי נתונים אלו אין מקום להטיל ספק בכך שההחלטה מיום 9 ביוני על הזמנה של חותמת "טיסה ראשונה" התקבלה על ידי דרג בכיר של הדואר מתוך ידיעה ברורה שלא הייתה טיסה קודמת ביום 7 ביוני 1948 (ראה הסבר נוסף בפרק "מדוע דרך רומניה" בהמשך המאמר).

זו הסיבה לפרסום ההודעה לקהל מס' 7. כאשר למברק ששלח מר שנקר ביום 9 ביוני, מדובר בהוראה חדשה שנועדה לשנות את ההוראה הקודמת אודות מסירת דואר לנציג החברה הצ'כית. יש לציין כי למחרת היום (ביום 10.6.48), בהמשך למברק זה, שלח מר שנקר מכתב דחוף מאד (ד.ט מס' 400 – תמונה מספר 2) ובו חזרה על ההנחיות של המברק תוך ציון שהמטוס אמור לעזוב את חיפה ביום 11 ביוני בבוקר.

ידוע כי מטוס אייר פרנס הגיע לחיפה

ביוני. אכן באותו יום פורסם על ידי הדואר "הודעה לקהל מס' 4", בה הודיע על חידוש שרותי דואר האוויר לצרפת, פולניה, בולגריה, הונגריה ויוגוסלביה. עם זאת ישנם מסמכים ונתונים אחרים שמוכיחים שחידוש קשרי הדואר לא בוצע בפועל בתאריך זה, כי אם מספר ימים מאוחר יותר.

במכתבו של שנקר, בסעיף מס' 4, נאמר "כי מנהל דאר חיפה ימסור את שקי הדאר לב'כ [בא כוח] חברת התעופה הצ'כוסלובקית". מדוע היה נציג חברה זו אמור לטפל במטוס אייר פרנס? התשובה נמצאת אולי בהמשך המאמר, בו נאמר כי "מר תאוסגי היה חבר פעיל בהגנה", ואכן תפקידו העיקרי היה לדאוג לפריקת הנשק שהגיע בצורה חשאית במטוסי שכר שונים והועברתם לידי שירות ההגנה.

יתכן שיש לזה קשר עם ההוראה למסור לו את הדואר לצרפת.

אבל לדואר ישראל
לא הייתה שליטה
על מטוסי אייר פרנס
והמראתם. על פי
מסמכים והוראות אחרות
שנתן הדואר, נראה כי
המשך ההתרחשות
היה שונה ממה שתואר
במאמר.

בבוקר יום 9 ביוני 1948 התקיימה ישיבה עם מנכ"ל הדואר, מר פרידברג, בה היה נוכח מר שנקר. ביזרון דברים מס' 8, בסעיף מס' 1, נקבע: להזמין 2 חותמות לשמוש במשרדי תל-אביב וחיפה "טיסה ראשונה ישראל - צרפת". (תמונה 1)

לאחר מכן ובאותו
יום התפרסמה "הודעה
לקהל מס' 7", בה נמסר

סדר' ת' מ' פ' פ' פ'

מחלקת מידע הסגור והמלפון - לשכת המטה הכללי

SECRET

דחף וסער

[illegible]

007500 0720 *P 7658 725 01500 -1 1120

1949, 1950, 1951, 1952, 1953, 1954, 1955, 1956, 1957, 1958, 1959, 1960, 1961, 1962, 1963, 1964, 1965, 1966, 1967, 1968, 1969, 1970, 1971, 1972, 1973, 1974, 1975, 1976, 1977, 1978, 1979, 1980, 1981, 1982, 1983, 1984, 1985, 1986, 1987, 1988, 1989, 1990, 1991, 1992, 1993, 1994, 1995, 1996, 1997, 1998, 1999, 2000, 2001, 2002, 2003, 2004, 2005, 2006, 2007, 2008, 2009, 2010, 2011, 2012, 2013, 2014, 2015, 2016, 2017, 2018, 2019, 2020, 2021, 2022, 2023, 2024, 2025, 2026, 2027, 2028, 2029, 2030, 2031, 2032, 2033, 2034, 2035, 2036, 2037, 2038, 2039, 2040, 2041, 2042, 2043, 2044, 2045, 2046, 2047, 2048, 2049, 2050, 2051, 2052, 2053, 2054, 2055, 2056, 2057, 2058, 2059, 2060, 2061, 2062, 2063, 2064, 2065, 2066, 2067, 2068, 2069, 2070, 2071, 2072, 2073, 2074, 2075, 2076, 2077, 2078, 2079, 2080, 2081, 2082, 2083, 2084, 2085, 2086, 2087, 2088, 2089, 2090, 2091, 2092, 2093, 2094, 2095, 2096, 2097, 2098, 2099, 2100, 2101, 2102, 2103, 2104, 2105, 2106, 2107, 2108, 2109, 2110, 2111, 2112, 2113, 2114, 2115, 2116, 2117, 2118, 2119, 2120, 2121, 2122, 2123, 2124, 2125, 2126, 2127, 2128, 2129, 2130, 2131, 2132, 2133, 2134, 2135, 2136, 2137, 2138, 2139, 2140, 2141, 2142, 2143, 2144, 2145, 2146, 2147, 2148, 2149, 2150, 2151, 2152, 2153, 2154, 2155, 2156, 2157, 2158, 2159, 2160, 2161, 2162, 2163, 2164, 2165, 2166, 2167, 2168, 2169, 2170, 2171, 2172, 2173, 2174, 2175, 2176, 2177, 2178, 2179, 2180, 2181, 2182, 2183, 2184, 2185, 2186, 2187, 2188, 2189, 2190, 2191, 2192, 2193, 2194, 2195, 2196, 2197, 2198, 2199, 2200, 2201, 2202, 2203, 2204, 2205, 2206, 2207, 2208, 2209, 2210, 2211, 2212, 2213, 2214, 2215, 2216, 2217, 2218, 2219, 2220, 2221, 2222, 2223, 2224, 2225, 2226, 2227, 2228, 2229, 2230, 2231, 2232, 2233, 2234, 2235, 2236, 2237, 2238, 2239, 2240, 2241, 2242, 2243, 2244, 2245, 2246, 2247, 2248, 2249, 2250, 2251, 2252, 2253, 2254, 2255, 2256, 2257, 2258, 2259, 2260, 2261, 2262, 2263, 2264, 2265, 2266, 2267, 2268, 2269, 2270, 2271, 2272, 2273, 2274, 2275, 2276, 2277, 2278, 2279, 2280, 2281, 2282, 2283, 2284, 2285, 2286, 2287, 2288, 2289, 2290, 2291, 2292, 2293, 2294, 2295, 2296, 2297, 2298, 2299, 2300, 2301, 2302, 2303, 2304, 2305, 2306, 2307, 2308, 2309, 2310, 2311, 2312, 2313, 2314, 2315, 2316, 2317, 2318, 2319, 2320, 2321, 2322, 2323, 2324, 2325, 2326, 2327, 2328, 2329, 2330, 2331, 2332, 2333, 2334, 2335, 2336, 2337, 2338, 2339, 2340, 2341, 2342, 2343, 2344, 2345, 2346, 2347, 2348, 2349, 2350, 2351, 2352, 2353, 2354, 2355, 2356, 2357, 2358, 2359, 2360, 2361, 2362, 2363, 2364, 2365, 2366, 2367, 2368, 2369, 2370, 2371, 2372, 2373, 2374, 2375, 2376, 2377, 2378, 2379, 2380, 2381, 2382, 2383, 2384, 2385, 2386, 2387, 2388, 2389, 2390, 2391, 2392, 2393, 2394, 2395, 2396, 2397, 2398, 2399, 2400, 2401, 2402, 2403, 2404, 2405, 2406, 2407, 2408, 2409, 2410, 2411, 2412, 2413, 2414, 2415, 2416, 2417, 2418, 2419, 2420, 2421, 2422, 2423, 2424, 2425, 2426, 2427, 2428, 2429, 2430, 2431, 2432, 2433, 2434, 2435, 2436, 2437, 2438, 2439, 2440, 2441, 2442, 2443, 2444, 2445, 2446, 2447, 2448, 2449, 2450, 2451, 2452, 2453, 2454, 2455, 2456, 2457, 2458, 2459, 2460, 2461, 2462, 2463, 2464, 2465, 2466, 2467, 2468, 2469, 2470, 2471, 2472, 2473, 2474, 2475, 2476, 2477, 2478, 2479, 2480, 2481, 2482, 2483, 2484, 2485, 2486, 2487, 2488, 2489, 2490, 2491, 2492, 2493, 2494, 2495, 2496, 2497, 2498, 2499, 2500, 2501, 2502, 2503, 2504, 2505, 2506, 2507, 2508, 2509, 2510, 2511, 2512, 2513, 2514, 2515, 2516, 2517, 2518, 2519, 2520, 2521, 2522, 2523, 2524, 2525, 2526, 2527, 2528, 2529, 2530, 2531, 2532, 2533, 2534, 2535, 2536, 2537, 2538, 2539, 2540, 2541, 2542, 2543, 2544, 2545, 2546, 2547, 2548, 2549, 2550, 2551, 2552, 2553, 2554, 2555, 2556, 2557, 2558, 2559, 2560, 2561, 2562, 2563, 2564, 2565, 2566, 2567, 2568, 2569, 2570, 2571, 2572, 2573, 2574, 2575, 2576, 2577, 2578, 2579, 2580, 2581, 2582, 2583, 2584, 2585, 2586, 2587, 2588, 2589, 2590, 2591, 2592, 2593, 2594, 2595, 2596, 2597, 2598, 2599, 2600, 2601, 2602, 2603, 2604, 2605, 2606, 2607, 2608, 2609, 2610, 2611, 2612, 2613, 2614, 2615, 2616, 2617, 2618, 2619, 2620, 2621, 2622, 2623, 2624, 2625, 2626, 2627, 2628, 2629, 2630, 26

החלטתו של בית דין זה היא סופית ובלתי ניתנת לערעור.
החלטתו של בית דין זה היא סופית ובלתי ניתנת לערעור.

[illegible]

2. THE STATE OF TEXAS, County of EL PASO, do hereby certify that the foregoing is a true and correct copy of the original as the same appears in the records of the County Clerk of said County.

רבי יצחק אייזיק
מגיד דבריו ונחלתו

תמונה מס' 2

למתנדבים שגויסו בארץ, ודברי הדפוס כללו, בין היתר, עיתונות פוליטית שמוריס פיישר העביר למשרד החוץ בארץ). מכתבים שנשלחו באותה טיסה נכללים בתחום הפילטלי המכונה בשם "מכתבי שליחים" ("קוריר"). הדואר הצרפתי לא שלח דברי דואר בטיסה זו, כיוון שטיסות מסוג זה לא הובאו כלל לידיעתו. גם דואר ישראל לא נתן שום פרסום על משלוח דואר עם יציאת המטוס מהארץ.

בפרסום מיום 16 במאי 1948, בו סופר על מטוס אייר פרנס שהופץ בתל אביב ביום 15 במאי, נכתב שהמטוס המריא מצרפת ביום 13 במאי. שקי הדואר שהגיעו בטיסה זו כללו מכתבים שהוחתמו בצרפת יום קודם לכן (זאת אומרת ביום 12 במאי), מדובר אם כן בטיסה ודברי דואר שיועדו לפלשתינ, ולא למדינת ישראל שטרם הוכרז על הקמתה. על טיסה זו ניתן לומר כי הייתה הטיסה האחרונה לפלשתינ.

מועד חידוש קשרי הדואר עם צרפת

במאמר הובא מכתבו של אליעזר שנקר מיום 6 ביוני, שכלל הנחיות למשלוח דואר לצרפת, וצוין כי חידוש קשרי הדואר נעשה ביום 7

PREMIER SERVICE ETAT D'ISRAEL/FRANCE
-:-:-:-:-

Appareil DC 3 F. BAXX

Pilote : M. BERNARD
Radio : M. SORTAIS
Mécanicien : M. BOUTET

Départ HAIFA 6.36 Vendredi 11 Juin 1948

NICOSIE (7.50 "
 (8.40 "

ATHENES (12.18 "
 (13.24 "

ROME 16.13 (?) "

NICE 20.10 "

NICE 8.15 Samedi 12 JUIN 1948

PARIS 11.01 " "

Poids de POSTE : 105 Kilogs

תמונה מס' 3

תמונה מס' 5

סוגי "שקי דואר"

על פי תקנון ארגון הדואר הבינלאומי קיימים מספר סוגים של שקי דואר, הנבדלים זה מזה באופן בו הם מטופלים על ידי רשויות הדואר השונות:

שק נעול

מונח זה תורגם בשנת 1948 על ידי דואר ישראל במילה "דואר סגור". המדובר בשק דואר שנסגר על ידי משרד הדואר השולח, והוצמד אליו פתק משלוח עם כתובת משרד הדואר המיועד, אשר רק הוא בלבד מוסמך לפתוח את השק. (בצורה זו נשלח הדואר לנמען דואר פריז).

שק חשוף

שק דאר מסוג דקוברט (Decouvert), מלה צרפתית שתרגומה הוא 'חשוף'. המדובר בשק או צרור דואר שכל משרד דואר המקבל אותו רשאי לפתוח את השק, למיין את המכתבים שבתוכו, ולהעביר אותם לתעודתם בתוך שקי דואר נעולים.

שק במעבר

שק דואר בטרנזיט הוא שק דואר שנמסר למשלוח לחברת תחבורה (מטוס או אוניה) בתשלום מלא עד המשלוח ליעד אחר, שאליו לא מגיע כלי התחבורה.

אין ספק שהדואר בבוקרשט מסר לאותה טיסה דואר נוסף מרומניה שהיה מיועד לישראל.

השק לארצות הברית - נשלח מחיפה בטיסת אייר פרנס

ההנחה ששק הדואר לארה"ב נשלח במטוס הצ'כי ביום 9 ביוני לרומא, ומשם הועבר לטיסת אייר פרנס, עומדת בניגוד להוראות הדואר שפרסם מר שנקר במברק מיום 9 ביוני ובמכתב מיום 10 ביוני, בהם הנחה לשלוח את השק בטיסת אייר פרנס. אין היגיון שמנהל דואר חיפה, שהיה מודע לסמיכות יציאת שני המטוסים, ישלח את השק במטוס הצ'כי לרומא על מנת שיועבר למטוס אייר פרנס. אגב, מעניין לציין כי במכתב של שנקר מיום 10.6 הוא מזכיר משלוח דואר לצ'כוסלובקיה באמצעות טיסת אייר פרנס, ולא להיפך.

לסיכום

טיסת "אייר פרנס" מיום 11 ביוני 1948 אכן הייתה "טיסה ראשונה ישראל צרפת". המטוס הגיע לחיפה ביום 6 ביוני לאחר חניית ביניים בבוקרשט. המראתו התעכבה מסיבה בלתי ידועה, וכאשר המריא בבוקר 11 ביוני הוטענו עליו הן שקי הדואר לפריז והן שק הדואר לארצות הברית.

אם לקוראים יש עניין בקבלת פרטים נוספים בנושא ההופעה המשותפת ישראל צרפת, אני מציע כי יוצגו בצורת שאלות ואשמה להשיב עליהן.

יש לברך את חיים שמיר על ספרו משנת 1991, וצר לי שחוסר שליטתי בשפה האנגלית לא אפשר לי לקרוא ספר מעניין זה.

ביום 6 ביוני (כנראה אחה"צ), ואולי היה אמור להמריא ביום 7 ביוני, כפי שניתן להבין מהודעה לקהל מס' 4. בגלל סיבות שאינן ידועות לא התקיימה הטיסה באותו תאריך.

המטוס המריא ביום 11 ביוני בבוקר, כפי שציין מר שנקר במסמך מס' 2. בעלון השרות הבולאי מנובמבר 2008 כתבתי שהמטוס המריא מחיפה בשעה 06.36, וזאת על בסיס מסמך שנכתב עם הגעת המטוס לפריז ובו פרוט מסלול הטיסה (תמונה מספר 3).

משקל הדואר המופיע בתחתית המסמך (105 קילו) מתייחס לדואר שהיה על המטוס בזמן נחיתתו בפריז, והוא כולל שקי דואר נוספים שנאספו בחניות הביניים של הטיסה.

מדוע דרך רומניה?

קיים מכתב רשום (מס' 76813) שנשלח מבית הדואר בבוקרשט ביום 5 ביוני 1948 לנמען בצרפת (תמונה מספר 4 - פורסם לראשונה בחוברת דאר עברי מס' 1 מחודש אוקטובר 2004). המכתב הגיע לחיפה ביום 6 ביוני 1948, כפי שניתן ללמוד מחותמת שהוטבעה בצידה האחורי של המעטפה. ביום 10 ביוני 1948, עם העברתו למשלוח, הוטבעה בחזית המכתב החותמת "טיסה ראשונה ישראל צרפת" בצבע סגול. אין ספק שהדואר ברומניה לא היה שולח שק או צרור דואר לצרפת דרך ישראל, אלמלא היה מדובר במטוס של אייר פרנס שיעדו הסופי צרפת. ניתן להסיק מכך שהמטוס הצרפתי עבר בבוקרשט ולקח לישראל דואר שהגיע לחיפה ביום 6 ביוני, ויצא את חיפה בטיסה שהמריאה ביום 11.6.48 שעה 06:36. ניתן לראות בכך הוכחה נוספת שהטיסה של ה 7 ליוני לא התקיימה כלל, שהרי אחרת המכתב היה נשלח לפריז באותה טיסה.

תמונה מס' 4

שפע בולי שחמט עם שמות יהודים

דבר ידוע הוא שבקרב קהילת שחקני שחמט יש רבים שהם יהודים, או לפחות ממוצא יהודי. שפע הבולים מגיע אלינו לא רק בשל ריבוי השמות היהודים בתחום, אלא בעיקר בשל ריבוי הנפקות הבולים עם נושא שחמט. יש מדינות שהנפיקו בולי שחמט כבר פעמים אחדות, ובכל פעם הציגו מספר קבוצות של שחקנים אלופי שחמט. קיים קטלוג מיוחד לבולי שחמט, אך הוא אינו מציין את מוצא האנשים ומשאיר לאנשי היורדיקה מקום למחקר אישי.

נזכיר אך שמות אחדים, הנפוצים ביותר בין השחמטאים היהודים. אנשים דוגמת עמנואל לאסקר האגדי, מיכאל בוטביניק, מיכאל טל, בובי פישר, קספרוב ורבים אחרים, הופיעו בעבר פעמים רבות בבולי דואר ברחבי העולם.

לא קל היום לוודא את אמיתות המדינות המנפיקות בולים, שכן יש זייפנים רבים שחלקם עושים את "מלאכתם" באומנות ותחכום רב. על כל פנים, לאחרונה הופיעו באי סאו תומא ופרנסיסה לא מעט בולי שחמט, מהם אחדים עם דיוקנאות שחמטאים יהודים. מומלץ לבדוק בטרם רכישה אם מדובר בזיופים אלו לא.

בול למייסדי תוכנית טלוויזיה

בתקופת המשטר הקומוניסטי בפולין, בהיותה רפובליקה עממית, הוקרנה שם בטלוויזיה תוכנית פופולארית מאוד בשם "קברט האדונים המבוגרים". שני מייסדי התוכנית היו ירמיה השבורה ויז' ואסובסקי. התוכנית שלהם שודרה בשנים 1958-1966 והתארחו בה בכירי האמנים הפולנים.

יז' ואסובסקי, המופיע בצד ימין של הבול, הוא יהודי, שהתפרסם כבדרן ומלחין וחיבר כ- 700 לחנים בפולין.

מאת: אריה לין

המהר"ל - בצ'כיה

הכול שמעו על הגולם מפראג, אך ספק אם דווקא הבולאים יודעים די על רבי יהודה ליווא, הלא הוא המהר"ל מפראג, ועל הגולם שיצר.

לרגל מלאת 400 שנה למותו של המהר"ל (מורנו הרב ליווא) מפראג (1525-1609), הודיע דואר צ'כיה על הנפקת בול מיוחד ועליו דמותו של הרבי הקדוש בן המאה השש עשרה שנחשב לאחד מגדולי הרבנים באירופה. רבי יהודה ליווא הקים ישיבה גדולה בעיר פראג, ופרסם שורה של פסקי הלכה חשובים, אולם יותר מכל זכה להתפרסם בזכות האגדה אודות הגולם שיצר.

האגדה מספרת שבזמן שהגויים טפלו עלילת דם כנגד היהודים בפראג, יצר המהר"ל דמות של אדם עשויה חומר, והעניק לו את השם גולם. הדמות האימתנית הטילה אימה על מפיצי העלילה, והצילה את אנשי הקהילה היהודית. האגדה מוסיפה ומספרת כיצד נפח הרב רוח חיים בגולם באמצעות פתק ועליו רשום היה שמו המפורש של האלוקים, ובכל ערב שבת נהג המהר"ל לשלוף את הפתק מפיו של הגולם, על מנת שלא יחלל את השבת. פעם אחת שכח להוציא את הפתק, והגולם המשתולל סיכן את אנשי העיר. הרב רדף אחריו, הוציא מפיו את הפתק הקדוש והגולם התנפץ לרסיסים. על פי האגדה הונחו שרידי גופו של הגולם בעליית הגג של בית הכנסת "אלטנוישול" בפראג, שם הם מונחים עד עצם היום הזה...

על פי נוסח אחר של האגדה העניק המהר"ל חיים לגולם בכך שחקק על מצחו את האותיות "אמת". כאשר הוציא הרב באותה שבת גורלית את האות "א" ממצחו של הגולם, נותרה רק המילה "מת".

סיפורו של הגולם הופיע לראשונה בסוף המאה התשע עשרה בספר "נפלאות המהר"ל" שפרסם בפולין הרב יהודה יודיל רוזנברג. הרב רוזנברג טען בהקדמה לספרו, כי הספר נכתב במקור בכתב ידו של ר' יצחק בן שמשון כ"ץ, חתנו של המהר"ל מפראג, וכתב היד שכן שנים רבות בספרייה של אחת הערים בצרפת. עוד סיפר הרב רוזנברג כי ספרייה זו נפגעה במלחמה בשלהי המאה השבע עשרה, וכתב היד הגיע לידינו של יהודי צרפתי בשם חיים שארפשטיין, שמכר אותו לרב רוזנברג.

הרב רוזנברג היה חוקר רציני שחיבר קודם לכן שורה ארוכה של ספרים חשובים, כך שעדותו התקבלה כאמינה וספרו על המהר"ל נחשב כאמת היסטורית. עם השנים גבר זרם המערערים על אמינות הסיפור, וכיום ברור כי הרב רוזנברג בדה את תוכן הספר מליבו, מתוך כוונה ליצור סיפור אגדה שיעודד את רוחם של ילדי ישראל.

חבל לקלקל אגדה יפה, אמיתית או לא, במיוחד לנוכח הבול החדש שהונפק ביום 15 במאי. הבול הונפק בגיליונות הכוללים חמישה בולים וארבע תוויות.

ביום 29 במאי 2009 הנפיקה איטליה בול לכבודו של קצין המשטרה ג'ובאני פלטוצ'י, חסיד אומות עולם ששילם בחייו על פעילותו למען הצלת יהודים בזמן מלחמת העולם השנייה.

כאשר הצטרפה איטליה למלחמה בשנת 1940, שימש פלטוצ'י כמפקד המשטרה באזור פיום, שהיה אז חלק מאיטליה. פלטוצ'י,

שנדרש בתוקף תפקידו לאכוף את החוקים החדשים כנגד היהודים, החל במקום זאת לזייף מסמכים וויזות על מנת לסייע להם לחמוק מפקודות הגירוש לגרמניה. הוא שלח את היהודים למחנה מעצר שנוהל על ידי דודו, שהיה כומר קתולי, ובכך הציל את חייהם.

כאשר התגלו מעשיו לגסטפו, הוא נאסר ביום 13 בספטמבר 1944 ונשלח למחנה הריכוז דכאו, שם מת כעבור חמישה חודשים. בשנת 1990 הוכר ג'ובאני פלאטוצ'י על ידי יד ושם כחסיד אומות העולם.

דגל ישראל בבול מאירן

אירן "כיבדה" את ישראל בבול שטנה נוסף, עוד אחד בשורה ארוכה של בולים דומים. הפעם הוקדש הבול לציון "מעשי הזוועה" שביצעה ישראל במהלך מבצע "עופרת יצוקה" בעזה.

כהרגלה שילבה אירן בבול אלמנטים מעוררי חלחלה, דוגמת כף יד מגואלת בדם ועליה מפה המראה את גבולות רצועת עזה. תחת הדגל

הפלסטינאי מתואר הסבל של תושבי הרצועה בדמות אישה זועקת וילד הרוג. להשלמת התמונה שולב בבול דגל ישראל כשהוא עולה באש.

בולי שטנה כנגד ישראל הונפקו פעמים רבות על ידי מדינות ערב השונות, אולם אירן הביאה "ד'אנר" זה לידי שיאים חדשים.

יהודיה בשולי הגיליון

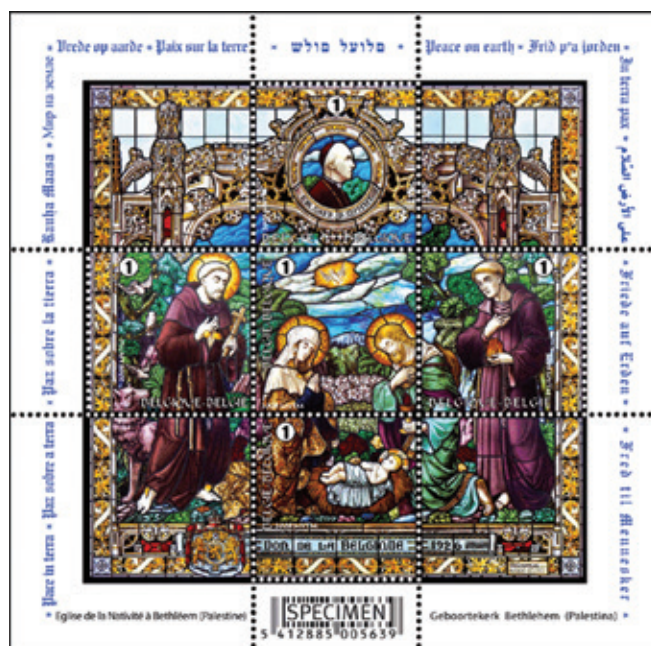
בבלגיה הופיעה בשנת 2008 גליונית מיוחדת ובה תוצרי עבודתם של מספר צלמים ידועים, לא יהודים. עם זאת, הנקודה היהודית לא חמקה מהנפקה זו. בצד הבולים הודפסה בשולי הגיליון תמונה מוגדלת של צלמת אוחזת במצלמה, וזו אינה אלא יוליה פירוטטה, שנולדה בפולין לאם יהודיה בשם דימנד. אכן פריט מעניין לאלבום יודאיקה.

עברית קשה שפה

גיליון בולים אחר שהופיע לאחרונה בבלגיה, והוקדש לתיאור סצנת הלידה בחג המולד, יצר לבלגים לא מעט בעיות. בשולי הגיליון שילבו אנשי הדואר בבלגיה כתובות ובהן מסר של שלום במגוון של שפות, כולל עברית.

כאשר טיפל המעצב הבלגי בכתובת העברית "שלום לעולם", הוא התקשה להתמודד עם סימני הדפוס של האותיות המוזרות. הכתובת התהפכה מבלי שאיש ישים לב לכך, והבולים הודפסו עם הכיתוב השגוי. הטעות התגלתה כאשר שלח הדואר את תמונת הבולים לפרסום מוקדם בעיתונים הבולאיים, ובעקבות זאת השמיד הדואר את כל הבולים והדפיס אותם מחדש, הפעם בצורה תקינה.

חסיד אומות עולם באיטליה

מסרים יהודיים מגטו וורשה

אסופה של גלויות פותחת צוהר לקשיים של היהודים יושבי גטו וורשה

מאת: אלכסנדר זולבסקי

מבוא

בוורשה, בירת פולין, חיו לפני מלחמת העולם השנייה כ-380 אלף יהודים, אשר היוו כמעט שלושים אחוזים מכלל התושבים בעיר. היו שם בתי כנסת, בתי ספר יהודים, ספריות, תיאטרות, בית חולים, מערכות עיתונים, מפלגות פוליטיות וארגונים סוציאליים.

ביום 1 בספטמבר 1939 תקפו הגרמנים את פולין, וביום 17 בספטמבר הצטרפו אליהם הרוסים, שתקפו את פולין מכוון מזרח, כשהם פועלים על פי הסכם מוקדם עם הנאצים (הסכם ריבנטרופ-מולוטוב). לפולין לא היה כל סיכוי מול המתקפה המשולבת, והיא נפלה לידי הכובשים.

הקמת גטו וורשה

בכל אחת מן הערים אותן כבשו הורו הגרמנים להקים גוף שנקרא בשם יודנראט לצורך ניהול ענייני היהודים. בראש היודנרט של וורשה מונה ביום 4.10.1939 המהנדס אדם צרניאקוב.

ביום 16.11.1940 הקימו הגרמנים גטו בוורשה. סביב הגטו הוקמה חומה בגובה 3 מטרים, שהקיפה שטח בנוי של כ-2.6 קמ"ר בלבד. כל התושבים הלא יהודים (כ-113 אלף במספר) פונו מן הגטו, ו-138 אלף יהודים הועברו לתוכו מכל חלקי העיר וורשה.

בינואר 1941 היו בגטו כ-400 אלף יהודים, שהובאו מן הערים האחרות מסביב לוורשה. מספר זה רק הלך וגדל, ובחודש מרץ 1941 היו בגטו כ-480 אלף יהודים.

תנאי החיים היו איומים. התנאים הסניטרים היו קשים ממש, משפחות גרו בצפיפות של 7-8 אנשים בחדר אחד. היה חוסר במצרכים בסיסיים וחוסר בתרופות. מחלות מדבקות התפשטו, ואלו שלא מתו ממחלות, מתו ברעב. גוויות היו מוטלות כל העת על המדרכות.

תושבי הגטו פונים בבקשת עזרה

נוכח התנאים הנוראים החלו אנשים לכתוב מכתבים לכל מי שרק הכירו בבקשה למשלוח מצרכי אוכל.

הגרמנים מכרו ליודנראט גלויות עם בול מודפס בערך נקוב של 30 גרוש, כך שכאשר היהודים יכתבו לחו"ל, הם לא יצטרכו להדביק על הגלויה בולים נוספים. הגרמנים חששו שתחת הבול יכתבו דברים אסורים, וינסו לעקוף בכך את הצנזורה.

על מנת למנוע מן התושבים להודיע מה מצבם האמיתי, הפעילו הגרמנים צנזורה הדוקה וקפדנית. כל המכתבים עברו צנזורה ראשונה על ידי עובדי היודנראט, וצונזרו פעם נוספת בידי הגרמנים. בגלל הצנזורה הזו, פחדו אנשים לכתוב את האמת. הגרמנים אפשרו קבלת חבילות מזון לגטו. כך יכלו להראות אנושיים,

מבלי שמעשה זה יעלה להם אפילו בגרוש אחד. החבילות לגטו הגיעו בתחילה מרוסיה, ולאחר מכן משבדיה, הולנד, רומניה ושווייץ. חבילות מאמריקה הגיעו דרך חברות מסחריות בפורטוגל.

עסקים כרגיל

הגלויה הזו נשלחה ביום 24.4.1940, כשישה חודשים לפני סגירת הגטו. היא נשלחה בדואר אקספרס על ידי איגנצי בלייברג, שגר בוורשה ברחוב פוזננסקה 9, אשר היה מחוץ לתחומי הגטו.

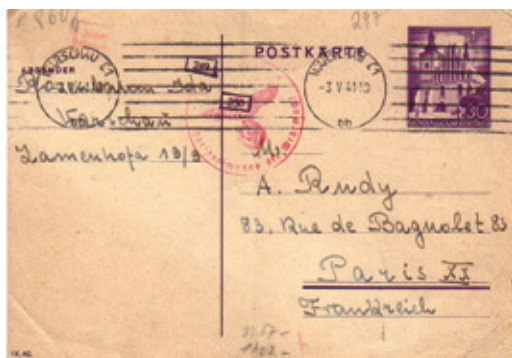

האיש כותב לאביו, שהיה באותה עת בקופנהגן. הגלויה נבדקה על ידי הוורמכט וקיבלה אישור (גפרופט). הגלויה הגיעה לקופנהגן ביום 4.5.1940, חמישה ימים לפני ההתקפה הגרמנית על דנמרק. איגנצי כותב: "אבא יקר, בזמן האחרון אני מאד עסוק בספירת מלאי למאזן. פירמה טונט רוצה לקנות מעט פורנירים. בזמן האחרון אני בקשר עם אוקסנברג והוא יעזור לי בקביעת סוגים ומחירים של הסחורה אשר נמצאת במחסן. יש הרבה מעוניינים לקנות את הסחורה. עכשיו קיבלתי מכתב מפירמה ל. וויץ אבל אני מתרשם שהמכירות לחוץ לארץ כבר לא נמצאות בידיים פרטיות". ניתן לראות שהכותב עסוק לגמרי במכירת סחורה. הוא עדיין חושב שהגרמנים הם עם תרבותי וליהודים לא יקרה שום דבר. דעה זו הייתה נפוצה מאוד בין היהודים בשלבים הראשונים של הכיבוש.

תקווה להצלה

חשה רוס מרחוב פרנציסקנסקה 10 שלח גלויה ביום 15.3.1941 אל מתיאו דרובינר במונטבידיאו, אורוגוואי, כשהיא מיועדת לאדם בשם

במשלוח חבילות. חותמת אדומה של היודנראט נראית חלשה, וישנה עוד חותמת

אדומה וגדולה של הוורמאכט "Oberkommando der Wehrmacht, Geprüft" ושתי חותמות צנזורה מלבניות קטנות 249 ו-250. אידה כותבת: "חנה היקרה, נודע לי מאדון ידבאב שאת ענית על מכתבי, אבל אני את התשובה שלך לא קיבלתי. כנראה בגלל שניוים רבים במקום מגורי. אצלנו שום דבר מיוחד. אני עובדת ואיכשהו מסתדרת."

אל רוסיה באהבה

רגינה הייס מרחוב נובוליפיה 32 כתבה לרוסיה ביום 20 במאי 1941 (כחודש לאחר שהגרמנים פלשו לרוסיה! מעניין שהגלויה הגיעה לרוסיה). הגלויה נשלחה לאזור סבירדלובסק שבהרי אוראל, דואר Soswa ונועדה לידביגה ווינטראוב, אשר כפי שאפשר להבין ברחי מפולין בתחילת המלחמה.

על הגלויה ישנה חותמת של היודנראט 6 x 12.5 מ"מ Judenrat/

Warschau וחותמת צנזורה של הוורמאכט. כמו כן הוטבעה על הגלויה חותמת של מוסקבה מיום 18.6.41. הייס מודיעה שקיבלה שני מכתבים בחודש מרץ, וכותבת: "אנחנו כותבים אליך לעיתים קרובות ואני לא יודעת למה את לא מקבלת אותם". היא מוסיפה: "מחכים לידיעה ממך, האם קיבלת חבילה עם בגדים אותה שלח לודביקובסקי אליך ב 10 באפריל ושקלה 10 קילו". (בהרי אוראל החורף קשה) רגינה כותבת שהם מנסים לשרוד.

חבילה שנייה מאמריקה

אברהם קרפ. הגלויה הוחתמה במספר חותמות צנזורה. חותמת מלבנית אדומה בגודל של 12.5X5.5 מ"מ הוטבעה על ידי היודנראט, חותמת צנזורה עגולה בצבע אדום הוטבעה על ידי הוורמאכט (גפרופט),

וחותמת צנזורה מתומנת הוטבעה על ידי הבריטים "Passedt.135". רוט כתב שהוא ובנותיו בריאים, שקיבל חבילת אוכל מאדם בשם שמעון ושהוא שלח מסמכים לברלין בשבילו ובשביל גיטלה. הוא גם כתב ליוסף מספר פעמים, אבל אין תשובה ממנו. ניתן להבין ממכתב זה שיוסף כבר אינו בין החיים. נראה שרוט האמין שיצליח לעזוב את הגטו, ואולי זה קרה באמת, למרות שהסיכויים לכך היו קטנים מאד.

בקשה למזון

ח. פרוסט (כנראה חנה) מרחוב נלבקי 23/45 כתבה ביום 26.4.1941 לאביה ג'ו הוברמן בניו יורק. על הגלויה אין חותמת יודנראט, למרות שרחוב נלבקי כולל בית 23 היה בתוך הגטו. ישנה חותמת אדומה

"Oberkommando der Wehrmacht – Briefstempel".

חנה כותבת: "אבא יקר ואחי! שתי חבילות קטנות קבלנו מכם מזה זמן. מצות לא קבלנו. אנחנו בריאים. מאד מבקשת אתך, במידה ואתם יכולים, תשלחו סדיר שתי חבילות מצרכים בשבוע. מראש מודה לכם. בתכם ח.ב.פרוסט"

מסתדרים איכשהו

אידה רונזנבאום מרחוב זמנהוף 19 כתבה ביום 3.5.1941 לא. רודי בפריס. אמו ומשפחתו של א. רודי הייתה בפולין בזמן המלחמה, והוא עזר להם

הצעף כבר לא היה בחבילה. הוא הוסיף "אצלנו שום דבר חדש. אנחנו בריאים, אבל מבחינה כלכלית קשה לנו מאד". (רואים שבסוף שנת 1941 מצב היהודים בגטו היה רע מאד).

אנחנו נורא רוצות לחיות

גברת אידה אופלן מרחוב ניסקה 78 כותבת לא. רודי בפריס. על הגלויה יש חותמת של יודנראט 12.5X5.5 מ"מ, חותמת דואר מתאריך 21.3.42, חותמת מכונה אדומה של הוורמאכט ושתי חותמות צנזורים 307 ו-364. אידה כותבת לחנה: "מידבאב נודע לי שענית על המכתב שלי אליך. תשובה לא קיבלתי כנראה בגלל שנויי כתובת רבים".... "כאשר חיים אפשר לחכות לכל. הייתי רוצה לחיות והגיע לרגע שאוכל להיות עם כולם ביחד. כן, חנה, מכל הקרובים שלנו נשארו אני ופנטלובה. אנחנו נורא רוצות לחיות".

הגלויה נכתבה 4 חודשים לפני האקציה הגדולה שנערכה ביום 22.7.42. רואים שאידה כבר לא כל כך אופטימית לגבי העתיד.

צימוקים ושקדים

שרה זרומב מרחוב לשנו 28, כותבת לאלפרד שוורצבאום בשווייץ. על הגלויה יש חותמת גדולה אדומה של יודנראט 19 x 8 מ"מ ("Judenrat/Warschau", חותמת מכונה של הדואר מיום 26.6.42. חותמת וורמאכט (גפרופט), ושני מספרי צנזור 401 ו-416.

הגלויה נשלחה חודש לפני האקציה הגדולה של שליחת יהודים לטרבלינקה.

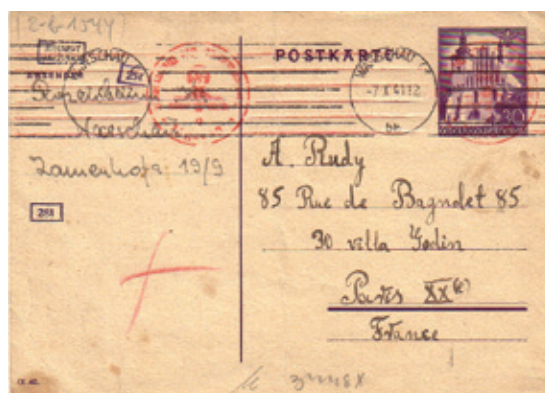
זרומב מודיעה: "לבבית מודים עבור החבילות 'Zichesgabe' אשר קיבלנו בחודש זה. בסך הכל קיבלנו 20 חבילות קטנות. מפירמה קרויקה קיבלנו 5 חבילות סרדינים. מפירמה הלדיס 6 חבילות קטנות

דרונזק מרחוב נובוליפקי 68 כותב לבנו באמריקה בתאריך 28.7.1941. הוא מציין על הגלויה שיש לשלוח אותה דרך ליסבון. על הגלויה חותמת של יודנראט וחותמת אדומה של הוורמאכט (גפרופט). דרונזק כותב: "ביום 21.7 קיבלנו חבילה שנייה, עבורה אנו מאד מודים לכם. תכתוב אלינו לעתים קרובות. תזכור אותנו ושלח חבילות. כולנו בריאים".

שלא יהיה יותר גרוע

אידה רוזנבאום מרחוב זמנהוף 19 שוב כתבה לא. רודי בפריס ביום 7.10.1941

על הגלויה יש חותמת שחורה של יודנראט "Juenrat/Warschau" 12x6 מ"מ, חותמת צנזורה אדומה של וורמאכט ושני מספרי צנזור 251 ו-281.

אידה כותבת שכבר מזמן לא קיבלה שום מידע והיא לא יודעת מה הסיבה לכך. "אצלנו הכל כמו שהיה, שלא יהיה יותר גרוע עד הסוף". היא מקווה שישלחו לה ז'קט ושיכתבו לעתים קרובות. (כנראה היה מדובר על דברים נחוצים נוספים, אבל היא התביישה לכתוב).

כלכלית קשה לנו מאד

זרומב אשר שגר ברחוב לשנו 28 כתב לאלפרד שוורצבאום בשווייץ בתאריך 22.12.1941. על הגלויה הוטבעה חותמת יודנראט 13X6 מ"מ, וחותמת דאר לא סטנדרטית של וורשה 16.12.4 Warsaw sss. הגלויה לא נבדקה על ידי הוורמאכט, רק על ידי הצנזורה של ברלין, Ae בתוך עיגול.

השולח הודיע שקיבל שמלה בצבע כחול כהה וסוודר, אבל לצערו

פרד צינמן – אגדת קולנוע

ביום 29 באפריל 2009 הונפק באוסטריה בול לכבודו של במאי הקולנוע האגדי פרד צינמן. הוא נולד למשפחה יהודית בווינה ביום 29 באפריל 1907 ובנעוריו למד משפטים, למרות שנמשך כבר מגיל צעיר ללימודי מוזיקה. במהלך לימודיו באוניברסיטת ווינה גילה את עולם הקולנוע, והחל לעסוק בצילום. בשנת 1929 היגר לארצות הברית שם התגורר בהוליווד ועסק בתחומים שונים של העשייה הקולנועית.

את עיקר פרסומו רכש צינמן בזכות עבודתו כבמאי בתחילת שנות החמישים. בשנת 1952 הוא ביים את סרטו המפורסם ביותר, המערבון "בצהרי היום". צינמן הצליח ליצור סרט מרתק, שעלילתו מתרחשת בזמן אמת, והצופים מלווים בנשימה עצורה את פעולותיו של שרירי בעיירה קטנה, המתחיל להתכונן בשעה 10:30 לקרב הגורלי העתיד להתרחש בשעה 12:00. סרט זה הפך מיד לקלאסיקה קולנועית וזיכה את פרד צינמן בכבוד רב.

בין הסרטים הנוספים שביים ניתן למנות יצירות מופת קולנועיות דוגמת "מערת ועד עולם" (שזיכה את צינמן בפרס האוסקר), "אוקלהומה" (בין הסרטים הראשונים שצולמו בפומט רחב), "אדם לכל עת" (עליו זכה בשני פרסי אוסקר, כבמאי וכמפיק), ו"נשיא על הכוונת".

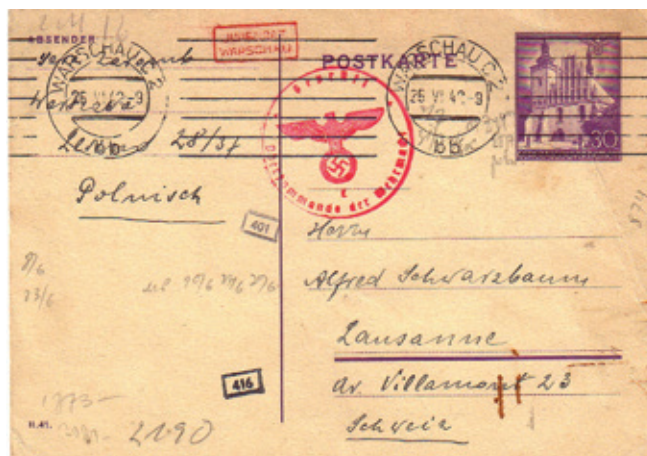
פרד צינמן נפטר ביום 14 במרץ 1997 מהתקף לב בלונדון.

בית הכנסת של וילנה

ביום 23 במאי 2009 הונפק בליטא בול לזכר בית הכנסת הגדול של וילנה. בית הכנסת שימש כמרכז פעילותה של קהילת וילנה החל מן המאה השש עשרה ועד מלחמת העולם השנייה.

בית הכנסת ניזוק קשות בזמן הכיבוש הנאצי, ונהרס לאחר המלחמה בשנת 1955 בפקודת השלטון הקומוניסטי.

שרידים אחדים מן המבנה שמורים כיום במוזיאון היהודי של קהילת וילנה, כולל דלתות ארון הקודש והמנורה שהייתה על דוכן החזן.

של צימוקים, 2 חבילות קטנות של צימוקים ו-3 חבילות קטנות של שקדים מתוקים. מפירמה Katzan קיבלנו 3 חבילות קטנות של שקדים ו-2 חבילות של סרדינים, אשר היו מאד נחוצים לנו".

לפי דעתי, את השקדים והצימוקים אפשר היה למכור בשוק השחור ולהשיג במקומם אוכל בסיסי. מגלויה זו ניתן ללמוד ששוורצבאום בשווייץ השתדל מאד לגייס פירמות שונות לעזרת היהודים בגטו וורשה. מגלויות אלה אפשר להבין עד כמה היה הרעב בגטו גדול. עיקר בקשותיהם של יהודי הגטו עסק במשלוחי אוכל.

סופו של גטו וורשה

האקציה הראשונה לחיסול הגטו נערכה ביום 22 ביולי 1942. הגרמנים התחילו לשלוח יהודים דרך האומשלגפלץ למחנות השמדה, בדרך כלל למחנה טרבלינקה. עד סוף שנת 1942 נשלחו למחנות ההשמדה בערך 300 אלף יהודים.

ביום 19 באפריל 1943 פרץ מרד היהודים בגטו וורשה. הקרבות עם הגרמנים נמשכו עד 15 במאי. כנקמה על המרד הרסו הגרמנים את כל המבנים בגטו עד היסוד.

גלויות אשר נשלחו לחוץ לארץ השתמרו בחלקן, אולם גלויות או מכתבים אשר נשלחו אל הגטו, כמעט ואינן קיימות. מרביתן אבדו כאשר נשלחו היהודים למחנות השמדה ובעת הריסת הגטו.

ספק אם משהו מכותבי הגלויות נשאר בחיים, וייתכן שגלויות אלו הם מסמכים יחידים שנשארו מיהודים אלו. עם זאת ייתכן שקרובי

הודעה לקהל הרחב פתיחת מועדון אספני בולים

החל מ- 4.2.2009

באשכול פייס

רח' משה שרת פינת ספיר, קריית-ים

משעה 17.00 עד 20.00

כולם מוזמנים

טל' לברורים: 054-5263702

נשלח מהמדינה המצוינת בבולים

קריאה קפדנית של המידע המופיע בחותמות שעל המעטפה מעלה לעיתים עובדות מעניינות על הדרך בה פועל הדואר הבינלאומי

יכולה המדינה להבטיח את חשאייתם של השדרים המועברים בינה ובין אנשיה בעולם.

לעיתים מנצלים אנשי השגרירות את שק הדואר הרשמי ומכניסים לתוכו גם דברי דואר פרטיים המיועדים למשלוח למדינת האם. מאחר ושק הדואר הדיפלומטי זוכה לטיפול מהיר ואמין, יגיעו המכתבים הנשלחים בדרך זו מהר יותר ליעדם. וכך בדיוק פעל עובד השגרירות האמריקאית בירדן.

הטיפול בדואר ארצות הברית

כאשר הגיע שק הדואר הדיפלומטי לארצות הברית, מצאו אנשי משרד החוץ בתוך השק את המכתב הפרטי של עובד השגרירות. על פי הנוהל המקובל הם העבירו אותו לסניף הדואר האמריקאי הקרוב בבירת ארצות הברית, וושינגטון.

פקידי הדואר שקיבלו את המכתב לטיפולם החתימו אותו ביום 27 בינואר 1956 בחותמת בית הדואר של וושינגטון, סניף מספר 6. בנוסף, על פי הנוהל המקובל, הוטבעה על המעטפה חותמת נוספת, שנועדה להבהיר כי מקורו של המכתב במדינה אחרת, וכי ההחתמה אינה מעידה על המקום ממנו נשלחה המעטפה. נוסח החותמת הוא "פריט זה נשלח במקור במדינה ששמה רשום על גבי הבולים".

**This article originally mailed
in country indicated by postage**

במרבית המקרים...

במרבית המקרים מבייל השולח את המעטפה בבולי המדינה בה הוא מתגורר, ומוסר אותה לטיפול סניף הדואר הקרוב, שם יוחתמו הבולים בחותמת העיר בה נמצא בית הדואר.

לפיכך, במרבית המקרים העיר ששמה מופיע בחותמת, נמצאת במדינה אליה שייכים הבולים המודבקים על המעטפה. במרבית המקרים, אבל לא בכל המקרים.

לעיתים נוצרים מצבים מיוחדים בהם מוחתמים הבולים במדינה שונה. דוגמה לאחד המקרים האלו ניתן לראות במעטפה שבתמונה.

הדרך מירדן

המעטפה נשלחה לארצות הברית מן העיר רבת עמון, בירת ירדן. השולח, אחד מעובדי שגרירות ארה"ב בירדן, הדביק על המעטפה בולים ירדניים, אולם העדיף שלא לשלוח אותה באמצעות הדואר הירדני. במקום זאת הוא הכניס את המעטפה לשק הדואר הדיפלומטי של השגרירות האמריקאית.

מה זאת אומרת "שק הדואר הדיפלומטי"?

על מנת לקיים קשר אמין עם נציגיה הרשמיים המוצבים במדינות זרות, נוהגת כל מדינה להפעיל שירות מיוחד להעברת הדואר אל השגרירויות ברחבי העולם. המכתבים הרשמיים של אנשי השגרירות מוכנסים לשק דואר הנלקח על ידי שליחים מיוחדים אל מדינת האם. בצורה כזו

לאיזה בית דואר נלך היום?

יש מדינות בהן יכולים התושבים לבחור בין שירותי דואר מתחרים

קונדומיניום

בשנת 1980 קיבלו תושבי איי הברידיים החדשים עצמאות, והקימו מדינה בשם ונואטו. קודם למועד זה הייתה קבוצת האיים השוכנת בלב האוקיינוס השקט במעמד של מושבה. עבור איי הברידיים החדשים הונפקו בולים מאז שנת 1908.

הקוראים מוזמנים להביט היטב בבולים שהונפקו על ידי דואר הברידיים החדשים, ולבחון בתשומת לב את שני הסמלים המופיעים בחלקו העליון של כל בול. בצידו האחד של הבול מופיעות האותיות ER וביניהן המספר 2 בספרות רומיות (ראשי תיבות של השם "המלכה אליזבת השנייה", מלכת בריטניה). בצידו השני של הבול מופיעות האותיות RF (ראשי התיבות של השם "הרפובליקה הצרפתית").

מה קורה פה? האם איי הברידיים החדשים היו מושבה בריטית או מושבה צרפתית?

ובכן, מאז שנת 1906 ועד שנת 1980 התקיימה באיי הברידיים החדשים שיטת שלטון המכונה בשם "קונדומיניום". המדובר בשיטה נדירה למדי ולפיה מסכימות שתי מדינות או יותר לשלוט יחד על חבל ארץ מסוים.

במחצית המאה השמונה עשרה החלו הבריטים והצרפתים לתפוס לעצמם נחלות באיי הברידיים החדשים, ובמהלך המאה התשע עשרה ניהלו ביניהם מאבק על השליטה באיים. בתחילת המאה העשרים החליטו שתי המעצמות לשתף פעולה ביניהן, ולשלוט במשותף על קבוצת האיים הקטנה שבלב באוקיינוס השקט. החל משנת 1906 היו איי הברידיים החדשים גם מושבה בריטית וגם מושבה צרפתית בו זמנית, ועל בוליה של המושבה הופיעו סמלי שתי מעצמות האם. למעשה, הונפקו מרבית בולי המושבה בתקופה זו פעמיים, פעם אחת על ידי השלטון הבריטי, ופעם נוספת על ידי השלטון הצרפתי. על הבולים שהנפיקו הבריטים נרשם שמה של המושבה באנגלית, ובצד ימין שולב הסמל של המלכה הבריטית. על הבולים שהנפיקו הצרפתים נרשם שמה של המושבה בצרפתית, ובצד ימין שולב הסמל של הרפובליקה הצרפתית.

משרתם של שני אדונים

אנדורה היא נסיכות קטנה, השוכנת במרומי הרי הפירנאים, על קו הגבול בין צרפת וספרד. מאז המאה השלוש עשרה נמצאת אנדורה תחת חסותם של בתי אצולה מצרפת ומספרד, וגם כיום שולטות שתי מדינות אלו במשותף על ענייני החוץ של המדינה הזעירה. בתחום מדיניות הפנים נהנית אנדורה מממשל עצמי מוחלט, וכל ההחלטות בנושאים אלו מתקבלות על ידי הפרלמנט המקומי המכונה בשם "מועצת העמקים".

בית הפרלמנט של אנדורה, השוכן בעיר הבירה ששמה אנדורה לה וליה, הוא ככל הנראה בית המחוקקים הקטן ביותר בעולם. חברי הפרלמנט יושבים בקומתו השנייה של הבניין, הידוע בשם "קסה דה לה ואל", ובקומת הקרקע שוכן בית המשפט היחיד של אנדורה. באנדורה לא קיים משרד דואר משלה, אלא היא מקבלת שירותי דואר משתי שכנותיה הגדולות. אנדורה היא בין המדינות הבודדות בעולם בהן פועלת מערכת כפולה של שני שירותי דואר נפרדים, המנפיקים בולים שונים, שבעבר היו בעלי ערך נקוב במטבעות שונים. שירות הדואר הספרדי באנדורה החל להנפיק בולים בשנת 1928. בולים אלו היו נקובים במטבע הספרדי, פזטה. בבולים אלו נרשם שמה של המדינה אנדורה עם האות הלטינית A בסוף השם.

שני בולים המראים את בית הפרלמנט של אנדורה. מימין בול משנת 1928 שהונפק על ידי שירות הדואר הספרדי באנדורה, ומשמאל בול משנת 1944 שהונפק על ידי שירות הדואר הצרפתי באנדורה.

שירות הדואר הצרפתי באנדורה החל להנפיק בולים בשנת 1931. בולים אלו היו נקובים במטבע הצרפתי, פרנק. בבולים אלו נרשם שמה של המדינה אנדורה עם האות הלטינית E בסוף השם. מאז שנת 2001 נקובים הבולים של שני שירותי הדואר במטבע האירופאי, יורו.

אספן בולים הנתקל בבולי אנדורה מן הראוי שידע לזהות את שירות הדואר עבורו הונפק הבול, ולהפריד (אם האוסף מסודר לפי מדינות) בין הבולים של השירות הספרדי והצרפתי.

מלך אנגלי בכחול פרוסי

סיפורו של אחד הבולים הנדירים ביותר בתולדות בריטניה פורס בפני הקורא שורה של עובדות מעניינות, דיווח על טעות מצערת, ומפגש עם איש עסקים חובב בולים ועתיר מזל

הצבע

בשנת 1706 הצליח כימאי גרמני תושב ברלין בשם היינריך דיסבאך להרכיב את הנוסחה של חומר הצבע המלאכותי הראשון. עד אז הופקו כל חומרי הצבע ממקורות טבעיים בלבד, וההמצאה החדשה סללה את הדרך בפני שורה ארוכה של פיתוחים דומים. בשנת 1709 זכה הצבע לכינוי "כחול פרוסי", על שמה של ממלכת פרוסיה בה שוכנת העיר ברלין.

המלך

בשנת 1910 עלה על כס המלוכה הבריטי המלך ג'ורג' החמישי. בין שלל העיסוקים והתפקידים הרשמיים מצא המלך זמן פנוי אותו הקדיש לתחביב אותו טיפח, איסוף בולים. המלך ג'ורג' החמישי היה זה שייסד את אוסף הבולים המלכותי, ובזכותו קיבלה הבולאות את הכינוי "תחביב המלכים ומלך התחביבים".

בסוף שנת 1934 החליט הדואר הבריטי להנפיק סדרת בולים לציון מלאת עשרים וחמש שנים לשלטונו של ג'ורג' החמישי. המלך נתן את הסכמתו להנפקת הסדרה, ובית הדפוס הריסון ובניו התבקש לעצב ולהדפיס את הבולים.

שאלת הצבע

על פי הצעת בית הדפוס הוחלט להדפיס את ארבעת הבולים של הסדרה בצבעי ירוק, אדום, חום, וכחול, אולם לגבי הגוון המדויק של הבול הכחול לא הייתה הסכמה בין המעצבים. בית הדפוס החליט להעביר את השאלה להכרעתו של המלך, והגיש לו שתי הצעות נפרדות. הצעה אחת כללה בול בצבע כחול בהיר ("אולטרמרין") והצעה השנייה כללה בול בצבע כחול עמוק ("כחול פרוסי"). המלך ג'ורג' החמישי העדיף את ההצעה הראשונה (על פי אחת השמועות פסל המלך את הצבע הכהה יותר בגלל שמו הגרמני, "כחול פרוסי"), ומנהלי הדואר העבירו את החלטת המלך לידיעת בית הדפוס.

הטעות

בחודש מרץ 1935 החלה הדפסת הבולים, אולם כעבור מספר ימים גילה אחד ממנהלי הדואר כי הבולים הכחולים הודפסו בצבע הכהה, זה שנפסל. חברת "הריסון ובניו" הודתה בטעותה, העבירה את הבולים השגויים להשמדה, והדפיסה מחדש את הבולים הכחולים בגוון שאושר על ידי המלך.

ההנפקה

ביום 6 במאי 1935 הונפקו בולי היובל בבתי הדואר בכל רחבי בריטניה, והתקבלו בהתלהבות על ידי אספני הבולים ועל ידי הציבור הרחב. בולו של המלך האהוב נמכרו במספרים גדולים מאוד, וגם כיום ערכם הקטלוג של בולים אלו נמוך למדי.

הרכישה

כחודשיים לאחר יום ההנפקה שלח איש עסקים לונדוני בשם סטברדי את מזכירתו לבית הדואר הסמוך על מנת שתרכוש מספר בולים בערך נקוב של שניים וחצי פנים. פקיד הדואר מכר למזכירה מספר בולים כחולים מסדרת בולי היובל, והיא חזרה למשרד ומסרה את הבולים לאיש העסקים.

למזלו היה סטברדי אספן בולים, שהכיר את בולי הסדרה החדשה. הבולים שמסרה לו מזכירתו הנאמנה נראו לו שונים מן הבולים הרגילים, וכשהשווה אותם לבולים אחרים שהיו ברשותו הבחין שהם כהים יותר. הוא התקשר לחנות הבולים של חברת "סטנלי גיבונס" על מנת לברר

מה ערכם של הבולים השגויים, וכאשר הסתבר לו שבחנות לא ידעו כלל על קיומם של בולים בצבע כחול פרוסי, החליט למחר אל בית הדואר

ולברר אם יש ברשותם בולים כהים נוספים. סטברדי ניגש ביום 4 ביולי אל בית הדואר, וביקש מן הפקיד לבדוק את מלאי הבולים הכחולים שברשותו. הבדיקה העלתה שבית הדואר קיבל שלושה גיליונות של בולים כהים (כל גיליון הכיל 120 בולים), מהן הספיק למכור 41 בולים לאנשים שונים. סטברדי רכש את יתרת המלאי, וכך היו בידו 319 בולים בצבע כחול פרוסי.

החקירה

כאשר נודע לרשויות הדואר על קיומם של הבולים השגויים, הם מיהרו לחברת "הריסון ובניו" וביקשו לברר כיצד אירעה התקלה. ממצאי הבדיקה העלו כי אחד מעובדי החברה התבלבל במיון הגיליונות השגויים שהוכנו להשמדה, והעביר שישה גיליונות לערימת הבולים התקינים. התברר ששלושה מן הגיליונות מצאו את דרכם לסניף בו רכש אותם סטברדי, גיליון נוסף נשלח לסניף לא ידוע, וככל הנראה נמכר ללקוחות תמימים שעשו בבולים שימוש, ושני הגיליונות האחרונים התגלו במחסני בית הדפוס והועברו להשמדה.

הבולים הנדירים

לאור הבדיקה, שהעלתה כי קיימים לכל היותר 480 בולים בצבע כחול פרוסי, הפכו בולים אלו למבוקשים מאוד על ידי האספנים. מחירים האמיר עם השנים והם נמכרים כיום בסכומים של אלפי לירות שטרלינג.

מוזיאון הבולים בעיר בודפשט, הונגריה / עודד בורשטיין

הבולים מסודרים לפי יבשות ומדינות בסדר כרונולוגי לפי מועדי ההנפקה. מעניין היה לראות את כל בולי ישראל (לא משומשים אך ללא שבלים) כשהם מוצגים ברצף.

במוזיאון יש תצוגה מיוחדת בה ניתן לראות את תהליך עיצוב הבול החל בשלב הסקיצה הראשונית וכלה בבול המוגמר.

בקומת הקרקע ניתן לרכוש אצל הכרטיסן פריטים בולאיים במחירים מאוד הוגנים אך המגוון מאוד מצומצם. בזמן שביקרתי במוזיאון כמעט ולא היו בו מבקרים נוספים.

המוזיאון נמצא ברחוב Harsaf מס' 47 ליד סניף הדואר. מחיר כניסה 500 פורינט (פחות מ-10 שקלים) ופתוח בין 10:00 ל-16:00 (סגור ביום שני).

במרכז העיר בודפשט (חלק של פשט) קיים מוזיאון הבולים, אחד משנים עשר הסניפים של מוזיאון הדואר והתקשורת של הונגריה המפוזרים בכל רחבי המדינה. בבודפשט נמצא גם מוזיאון הדואר אשר בשד' אנדרש'ה המרכזיים, אולם אני ביקרתי הפעם במוזיאון הבולים, קרוב מאוד לאותם שדרות אנדרש'ה.

מוזיאון זה מציג בפני המבקרים את כל הבולים שהונפקו, הן בהונגריה, והן ביתר המדינות בעולם! למעשה המוזיאון מקבל מכל מדינה וישות בעולם את כל הבולים המונפקים בה ומציג אותם לראווה.

המוזיאון מכיל את אחד האוספים הגדולים ביותר בעולם, כאשר בפועל מוצגים כחצי מיליון פריטים בתוך מסגרות תצוגה הניתנות למשיכה מתוך הקירות.

ROMANO HOUSE OF STAMPS Ltd. - M.R.M

מכירה מס' 22 צפויה להתקיים בחודש ספטמבר 2009

מתחילת מרץ 2009 יהיו מבצעים באתר המכירה.

חומר בולאי מגוון:

ארץ ישראל, מנדט, מנהלת העם, מדינת ישראל, אוטוגרפים. **ח'ל:** אירופה, אסיה, אוספים, סדרות בודדות מכל התקופות. **נומיסמטיקה:** מטבעות, שטרות מנדט, ישראל והעולם.

מעונינים בחומר בולאי ללקוחותינו בארץ ובחו"ל.

כתובתנו: דיזינגוף סנטר - תל אביב - ת"ד 23274 תל אביב 61231
שעות פתיחה: ימי א'-ה' 9.30-20.00 - ו' 9.30-13.30

נציגים בלעדיים לאביזרים ואלבומי:

Exclusive Agency in Israel of LINDNER

חבר באגודות: **I.S.D.A. - I.F.S.D.A.**

http://www.romanoauctions.com

Email: romano@stampcircuit.com

טל. / פקס 972-3-5282790

חלוץ בולאי בברזיל לקראת משחקי הגביע

ברזיל העתידה לארח בשנת 2014 את משחקי גביע העולם בכדורגל החלה בהנפקת בולים לקראת האירוע הגדול. ביום 4 באפריל 2009 הנפיקה ברזיל בול לרגל מלאת 100 שנים למועדון הספורט הבינלאומי.

מונקו מאמינה בריקודי בלט

ביום 11 במאי 2009 הנפיקה מונקו סדרה בת שלושה בולים המוקדשים למופעי בלט, מהם הוקדש הבול הראשון ללהקת הבלט של מונטה קרלו.

בפיליפינים מדגישים מסרים דתיים

כמדינה קתולית אדוקה בחר דואר הפיליפינים להקדיש ביום 28 באפריל 2009 בול למסדר האחיות האוגוסטיניות.

פורחים ושאר מקצועות תעופתיים. לכבוד האירוע הנפיקה סן מרינו סדרה בת ארבעה בולים המתארים בהומור את הספורט האווירי.

צמדת בולים על מכתב על בול

בשנת 1958 התגלה בארכיון העיר אייכשטאט שבגרמניה מכתב שעורר התרגשות רבה בקרב אספני הבולים. המכתב היה מבול בצמדה של שישה בולים מן ההנפקה הראשונה של בולי בוואריה, מיום 1 בנובמבר 1849. זו הצמדה היחידה של שישה בולים שהתגלתה אי פעם.

המכתב, שהתפרסם בחוגי הבולאות בתור "המכתב של אייכשטאט" הועבר למשמרת במוזיאון התקשורת של ברלין, שם הוא מוצג כיום.

ביום 7 במאי 2009 הנפיק דואר גרמניה בול מיוחד המנציח את המכתב המפורסם.

תעשיית הקולנוע של אפריקה

מרבית חובבי הקולנוע שיתבקשו לציין שמות של מרכזי תעשיית קולנוע יזכרו קרוב לוודאי במקומות דוגמת הליווד שבארצות הברית, או בוליווד שבהודו. מסתבר שגם באפריקה פועל מרכז תעשיית סרטים, המקיים פעילות עניפה זה למעלה מארבעים שנה. לרגל האירוע השנתי הנפיקה בורקינה פאסו שני בולים, שעל אחד מהם מופיע סמבנה אוסמנה, חלוץ הקולנוע האפריקאי.

בולגריה מקדמת תערוכת בולים אירופאית

ביום 27 במאי 2009 נפתחה בסופיה בירת בולגריה תערוכת בולים אירופאית. מספר חודשים קודם לכן, ביום 23 בינואר 2009 הנפיקה בולגריה בול מיוחד על מנת לקדם את התערוכה.

בלרוס נחלצת להגנת פרחים בסכנת הכחדה

ביום 15 במאי 2009 הנפיקה בלרוס שני בולים חדשים כחלק מסדרה המציגה פרחים וצמחים המצויים בסכנת הכחדה. באחד הבולים מוצגת כלנית בצבע לבן, הידועה בבלרוס בשמה העממי "כלנית השלג".

האולימפיאדה האווירית בבולי סן מרינו

בתחילת חודש יוני תארח איטליה את "משחקי האוויר", הטורניר החשוב בעולם המרכז פעילויות אוויריות שונות דוגמת גלישה, צניחה, מטוסי אולטרלייט, אקרובטיקה אווירית, טייס בכדורים

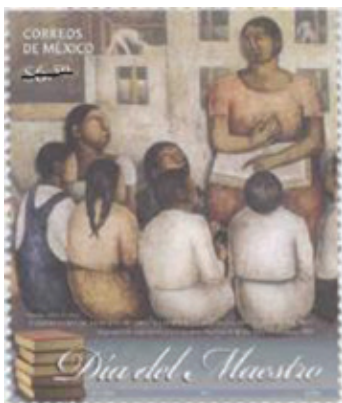
תעשיית הנייר של אסטוניה

מפעל התעשייה הראשון שהוקם באסטוניה עסק בייצור נייר. במלאת 275 שנה להקמת המפעל הנפיק דואר אסטוניה ביום 14 במאי 2009 בול המוקדש למפעל החלוצי.

מקסיקו מכבדת את מוריה

ביום 15 במאי הנפיקה מקסיקו בול המוקדש למורים המלמדים בבתי הספר היסודיים במדינה. בבול מופיע קטע מן היצירה "המורה הכפרית" מאת הצייר המפורסם דיוגו ריברה.

המימד הנוסף באיחוד האמירויות

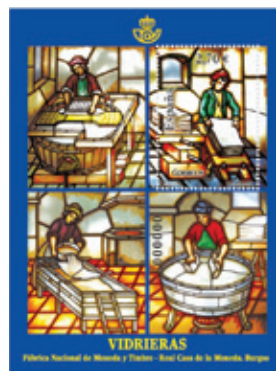

בדצמבר 2008 הנפיקה האיחוד האמירויות הערביות בול תלת ממדי בו משולבות תמונותיהם של חמישה ממנהיגי המדינה בעבר ובהווה.

דואר איי אלנד בחר להנפיק בול המתאר את אחת מקבוצות הכוכבים המפורסמות ביותר, הידועה בשם "העגלה הגדולה" או "הדובה הגדולה".

תעשיית הנייר של ספרד

ביום 29 במאי הנפיק דואר ספרד גיליונית מזכרת המוקדשת לתעשיית הנייר של המדינה. בגיליונית ניתן לראות את תהליך ייצור הנייר כפי שהוא מופיע בחלון ויטראז' עתיק המותקן במפעל הנייר שבעיר בורגוס.

הקיסרית אליזבת שליטת רוסיה

ביום 21 במאי הנפיקה רוסיה גיליונית מזכרת לציון מלאת 300 שנה להולדת הצארית אליזבת, אחת השליטות החשובות והמפורסמות בתולדות רוסיה.

מסדר הנזירות הוקם על ידי שתי אחיות, בשם דיוסיה וססיליה רוס טלנגפז פארמינטואן, שהתיישבו בשנת 1719 בקרבת העיר מנילה והחלו בעבודת צדקה. התחלה צנועה זו הובילה למפעל ענק של מוסדות חינוך ובתי יתומים.

הונגריה מכבדת את יוסף היידן

לדגל מלאת 200 שנה למותו של המלחין הידוע יוסף היידן הנפיק דואר הונגריה ביום 2 באפריל בול מיוחד. בעיצוב הבול שולב שמו של המלחין בלוח הקלידים של הפסנתר.

שווייץ קושרת בין הדפוס והאינטרנט

בבול מיוחד שהנפיקה ביום 8 במאי 2009 בחרה שווייץ להצביע על הקשר הישיר הקיים בין האמצעים השונים להפצת ידע, החל מן הספרים הראשונים שהובאו לדפוס על ידי ממציא הדפוס גוטנברג, וכלה באמצעי ההפצה האלקטרונית בת ימינו.

מעצב הבול תיאר קשר זה בדרך מתוחכמת, כאשר שילב בבול את עופרת עתיקה לצד הסימן הבינלאומי של רשת האינטרנט.

העגלה הגדולה בבול מאיי אלנד

כנושא המשותף של בולי אירופה לשנת 2009 נבחר נושא האסטרונומיה, ומדינות רבות באירופה ומחוצה לה הצטרפו לחגיגה בולאית זו.

13.5.2009
חותמת אירוע
התאחדות הקבלנים
60 שנות בניה

12.5.2009
חותמת אירוע
האפיפיור בנדיקטוס ה-16
כנסיית גת שמנים

11.5.2009
חותמת אירוע
האפיפיור בנדיקטוס ה-16
כנסיית הקבר

4.5.2009
חותמת יום הופעה
תווית ביול
האפיפיור בארץ הקודש

21.4.2009
חותמת אירוע
60 שנה לקיבוץ
ולמוזיאון לחומי הגטאות

30.6.2009
חותמת יום ההופעה
המכביה ה-18

30.6.2009
חותמת יום ההופעה
איכות הסביבה

30.6.2009
חותמת יום ההופעה
אהבה

2.6.2009
חותמת אירוע
ידיד הבולים
יוני 2009

14.5.2009
חותמת אירוע
האפיפיור בנדיקטוס ה-16
כנסיית הבשורה בצרפת

4.8.2009
חותמת אירוע
ידיד הבולים
אוגוסט 2009

7.7.2009
חותמת אירוע
יולי 2009

30.6.2009
חותמת יום ההופעה
תחרות הנבל הבינלאומית
בישראל

30.6.2009
חותמת יום ההופעה
ים המלח

30.6.2009
חותמת יום ההופעה
תווית ביול
חולמי הגטאות

דואר איי סט' פייר ומיקלון הנפיק לאחרונה בולים בעיצוב מעניין, המעמיד את הצופה במרכזה של אחת הכיכרות המרכזיות של האי, כיכר הבישוף פרנז מורר, ומציג את המבנים שסביב הכיכר.

8.9.2009
חותמת יום ההופעה
תווית ביול
עייט ניצי

בולי מידן ראובן

קונה ומוכר בולים
בולי ישראל, שנתונים,
תוויות קלוסנדרוף, סימה ובולי זרחן שונים

טל' נייד: 052-8301265

רומנו בית מכירות

למכירה בולי אנטרטיקה, פוקלנד, סאוט-ג'ורג'יה,
נושאים, ציפורים, אוניות, אומנות וכדור-רגל.
ניתן לעשות הזמנה בדאר.

סוכנות בלעדית לאביזרי בולאות LINDNER

מען 03-5463664, ת.ד. 23274, חנות 03-5282790

בית טוב www.bait-tov.com

בולים בחבילות לפי נושאים ולפי מדינות,
בולי ישראל, חותמות, אלבומים ואביזרים.

שילחו 200 בולי ישראל משומשים כלשהם (לא שונים)
רחוצים, נקיים ולא פסולים, ותקבלו סדרות בולי חו"ל.

ת"ד 2275 בת-ים 59121, טל/פקס: 03-5535313

בולי גלעדי

בולי ישראל, חו"ל, נושאים ויודאיקה, הופיע מחירון בולי ישראל 2008
בולי הרשות הפלסטינית

מבצע:

חוויד שקוף ושחור, 120 ש"ח

יבוא אלבומי IMPORTA והוויד

רח' אלנבי 76 ת"א קומה ב' טל: 03-5163871

הופיע מחירון 2008 בתערוכה

מרכז הבולים

מתמחים במוקדמים, מנדט, מנהלת העם ובולי ישראל,
טעויות, תוויות מכל הסוגים, זרחנים
בולי חו"ל לפי חלוקה למדינות ונושאים

נציג בלעדי של DAVO-I MICHEL

אלנבי 94 תל-אביב (במרתף)

טל': 03-5605755; פקס: 03-5605430

email: stamps.center@gmail.com

NEGEV HOLYLAND STAMPS

- מתקיימות מכירות פומביות פעמיים בשנה

- המעוניין בקטלוג מתבקש לפנות אלינו

- מעוניינים תמיד בחומר למכירות פומביות או לקניה

- ISRAEL, INTERIM, BRITISH MANDATE,
OTTOMAN PERIOD, JUDAICA

- AUCTION ARE HELD TWICE A YEAR

Please write for a catalogue

Ask about special low vendor commission rates

P.O.Box 8101 - TRENTON NJ 08650 USA

E-mail: LEADSTAMP@VERIZON.NET

Phone: 609-298-2891

קונים בלבד!
קונים אוספים ולוטים של מעטפות ומכתבים
שעברו בדואר מפלשתינה וישראל
(לא מעטפות יום ראשון)

תשלום מידי

אמנות מוצרים בולאיים (ישראל) בע"מ

טל. 03-5477966

אוניסטמפס

בולי גרמניה, אנגליה, שווייץ,
צרפת, ישראל,
נושאים, יודאיקה ועוד.

קונים אוספים בולים ומטבעות

ת.ד. 32120 תל-אביב 61320

טל. 03-5661077

אליק רינק

בולים ומטבעות

קונה ומוכר

רח' הס 4 פינת אלנבי 35, ת"א ת.ד. 4124,

טל. 03-6297192, פקס. 03-5255131,

מען: 03-5227922

מוטי ברש בולי דיזינגוף

בולים - ישראל וחו"ל - מכירה, קניה, הערכה
מטבעות ושטרות אלבומים ואביזרים
המבחר הגדול בארץ!!

דיזינגוף סנטר ת"א חנות 420,

טל/פקס. 03-5251552,

דוא"ל: motib51@smile.net.il

אוספים - איתן בר-ארז

הערכה ושואות, תיווך ומכירה פומבית של אוספים באינטרנט,
קניה ומכירה לפרטיים

סניף ירושלים: בניין כלל חנות 325

רח' יפו 97 י"ם-טל': 02-6259638

פתח-תקווה: ברנדה 58 פ"ת טל': 03-9337024

נייד: 052-5974151

הספריה הבולאית**של התאחדות בולאי ישראל**

הספריה הבולאית של התאחדות בולאי ישראל פתוחה
לקהל הרחב ביום ה' בלבד בשעות 19:30-12:00
(ללא תשלום)

השאלת ספרים, קטלוגים, מגזינים וצילומי תצוגות -
לחברי ההתאחדות. עיון במקום - לקהל הרחב.

הכניסה חינם

רח' פינסקר 2, תל-אביב, קומה א',

טל': 03-6295547

בולי האו"ם למען עולם טוב יותר אוספים בולים יפים ונחשפים לנושאים כלל עולמיים

7 במאי 2009 - מורשת עולמית גרמניה

מעטפת משי מהודרת

קונטרסים

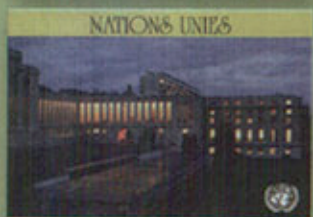
גליונות ניו יורק
5 ביוני 2009

גליונות גנריים

גליון אסן
7 במאי 2009

דברי דואר וינה וג'נבה
(גליונות ומעטפות הדפס)

